

Názor vysokoškolských studentů na dobrovolnic- kou činnost

Lucie Kaňovská

Bakalářská práce
2017



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Kaňovská**
Osobní číslo: **H140117**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví, motivace dobrovolníků k činnosti a mýtů o dobrovolnictví.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledku výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

MATOUŠEK, Oldřich. Slovník sociální práce. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 1996. ISBN 8020005927.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Lucie Blašíková**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **29. listopadu 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 29. listopadu 2016



doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka



Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

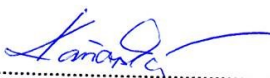
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22.4.2017


.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu, jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá dobrovolnickou činností, pohledem studentů vysokých škol. Práce je rozdělena na dvě části. První, teoretická část seznamuje se základní terminologií a vymezení pojmů z oblasti dobrovolnické činnosti a zabývá se důležitými dokumenty a legislativou z oblasti dobrovolnictví. Dále je pozornost věnována charakteristice dobrovolníka, jejich kompetencemi a motivací k dobrovolnické činnosti dobrovolníků. V neposlední řadě se zabývá cílovými skupinami a fungováním dobrovolnické činnosti na vysokých školách jak v České republice, tak i ve Velké Británii nebo ve Spojených státech amerických. Druhou částí je část praktická, která popisuje samotné výzkumné šetření kvantitativního pojetí a metodou pro získání dat byl zvolen dotazník, který se zabývá názorem a informovaností vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost.

Klíčová slova: Dobrovolnická činnost, dobrovolník, vysokoškolský student, cílové skupiny, motivace

ABSTRACT

Bachelor thesis is concerned with voluntary work and opinions of university student. The thesis consists of two part introduces the basic terminology from the voluntary field and is concerned with important documents and legislation in the volunteering sphere. Moreover it presents characterization of a volunteer, it is competence and motivation for voluntary work. Finally it concerned with target groups and voluntary work at universities in the Czech Republic, Great Britain and the United States of America. The second part is practical and it presents the quantitative research. We used questionnaire as a method to collect data. The questionnaire is concerned with university student's opinions and awareness of volunteering activities.

Keywords: volunteer activity, volunteer, University student, target groups, motivation

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost* zpracovala samostatně a použila jsem pouze prameny uvedené v seznamu použitých zdrojů, a že odevzdaná bakalářská práce a elektronická verze nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Upřímně děkuji Mgr. Lucii Blašíkové, za cenné rady, připomínky a trpělivost, při odborném vedení mé bakalářské práce.

Rovněž bych ráda poděkovala své rodině a blízkým, za podporu a pomoc, kterou mi poskytovali po celou dobu studia.

OBSAH

| | |
|--|-----------|
| ÚVOD..... | 9 |
| I TEORETICKÁ ČÁST..... | 11 |
| 1 DOBROVOLNICTVÍ..... | 12 |
| 1.1 DEFINICE DOBROVOLNICTVÍ..... | 12 |
| 1.2 FORMY DOBROVOLNICTVÍ..... | 14 |
| 1.3 OBLASTI DOBROVOLNICTVÍ..... | 15 |
| 1.4 LEGISLATIVA..... | 17 |
| 2 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST U VYBRANÝCH CÍLOVÝCH SKUPIN..... | 19 |
| 2.1 DOBROVOLNICTVÍ A SENIOR..... | 20 |
| 2.2 DOBROVOLNICTVÍ A DOSPĚLÍ..... | 21 |
| 2.3 DOBROVOLNICTVÍ, DĚTI A MLÁDEŽ..... | 22 |
| 3 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST A VYSOKOŠKOLSKÝ STUDENT..... | 25 |
| 3.1 KDO JE DOBROVOLNÍK..... | 25 |
| 3.1.1 Motivace a bariéry dobrovolnické činnosti..... | 26 |
| 3.2 DOBROVOLNICTVÍ A VYSOKOŠKOLSKÝ STUDENT V ČESKÉ REPUBLICE..... | 28 |
| 3.3 DOBROVOLNICTVÍ A VYSOKOŠKOLSKÝ STUDENT V ZAHRANIČÍ..... | 30 |
| II PRAKTICKÁ ČÁST..... | 33 |
| 4 DESIGN VÝZKUMU..... | 34 |
| 4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM..... | 34 |
| 4.2 STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH CÍLŮ..... | 34 |
| 4.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY..... | 35 |
| 4.4 VÝZKUMNÁ METODA A METODA SBĚRU DAT..... | 35 |
| 4.5 VÝZKUMNÝ SOUBOR..... | 36 |
| 4.6 REALIZACE VÝZKUMU..... | 36 |
| 5 ANALÝZA DAT..... | 37 |
| 5.1 VYHODNOCENÍ SESBÍRANÝCH DAT Z DOTAZNÍKU..... | 37 |
| 6 INTERPRETACE DAT..... | 51 |
| 7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI..... | 55 |
| ZÁVĚR..... | 56 |
| SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY..... | 57 |
| SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK..... | 60 |
| SEZNAM GRAFŮ..... | 62 |
| SEZNAM PŘÍLOH..... | 63 |

ÚVOD

Bakalářská práce se věnuje tématu dobrovolnictví a zaměřuje se na dobrovolnickou činnost pohledem vysokoškolských studentů. Práce je rozdělena do dvou částí, a to teoretické a praktické. V teoretické části se zabýváme objasněním základních pojmů, jako je dobrovolnictví, nebo kdo to je dobrovolník. Praktická část se zabývá samotným výzkumem. Cílem práce je kvantitativní cestou a prostřednictvím dotazníkového šetření zjistit názory na oblíbenost a informovanost dobrovolnické činnosti vysokoškolských studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Rovněž jsme se snažili zjistit motivaci a bariéry studentů k dobrovolnictví.

V názvu naší práce se objevuje široký pojem „názor“, který zahrnuje otázky na vysokoškolské studenty ohledně motivů, motivace, informovanosti a možných cílových skupin, ve kterých se můžou dobrovolníci angažovat. Vysokoškolské studenty jsme vybrali z důvodu toho, že jsou sice početná skupina lidí, kteří se dobrovolnickou činností a jejími možnostmi zabývají, stále je ale počet dobrovolníků v poměru s počtem studujících mladých lidí nízký. Cílem práce je tedy zmapování jejich názorů a domněnek k dobrovolnické činnosti.

Otázkou ale zůstává, proč se prací zabýváme. Přestože dobrovolnictví může mladým lidem poskytnout mnoho výhod jako například nové zkušenosti, přínosné položky do životopisu, důležité kontakty či nové přátele, jejich míra dobrovolnické participace je nízká (Francis, 2011; Frič, Pospíšilová, 2010). Je tedy otázkou, jaká příčina stojí za menším zájmem mladých lidí o dobrovolnickou činnost. Zda je kámen úrazu v například nevhodně zvolených strategiích v propagaci dobrovolnické činnosti na vysokých školách, nebo mladé lidi brzdí nedostatek motivace k této činnosti. Dalším důvodem volby tématu byla vlastní zkušenost s dobrovolnickou činností. Konkrétně se většinou jednalo o dobrovolnictví s dětmi a mládeží. Právě to mě vedlo k myšlence a posléze k otázce, proč větší část studentů má zájem se angažovat v dobrovolnictví s dětmi a mládeží, než například s dospělými či seniory. Jedním z dalších důvodů pro výběr tématu z oblasti dobrovolnictví souvisí s otázkou, zda má vůbec smysl pomáhat. Můžeme se setkávat s názory, že pomáhat nemá žádný smysl, že by se mělo pomáhat více, ale pomoc se k potřebným nakonec nedostane tak jak má. Tošner a Sozanská (2006, s. 50) informují o několika výročích, které měli možnost slyšet od občanů. Jedním z nich je i výrok: „*Proč, tam prosím tě, chodíš zadarmo pomáhat, když bys mohl třeba doučovat za peníze?*“ V bakalářské práci se ztotožňujeme s následujícím mottem od Sallyho Kocha: *Motto: Velké příležitosti, jak pomoci ostatním, přicházejí zřídka, ale ty*

malé nás obklopují každý den.

Poslední co bych ráda zmínila, je úzká spojitost dobrovolnictví s oborem sociální pedagogika. Blahoslav Kraus ve své knize uvádí okruhy témat, kterými by se měla sociální pedagogika věnovat. Jedním z tohoto okruhu je právě i dobrovolnická činnost (Kraus, 2008).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ

Lidé si pomáhají odjakživa a vzájemná pomoc a solidarita tvoří základ lidské společnosti. Dobrovolnictví je jeden z fenoménů, který se vyskytuje ve společnosti už od dávné minulosti a v dnešní době tvoří velkou část neziskového sektoru. V práci bude pozornost zaměřena na dobrovolnictví z pohledu vysokoškolského studenta. Na začátku je ale nutné se věnovat dobrovolnictví obecně. První kapitola bude zaměřena na to, co je to dobrovolnictví, jaké jsou jeho druhy, dále na dobrovolnická centra a organizace a v neposlední řadě se bude kapitola zabývat legislativou v oblasti dobrovolnictví a jejím ukotvením.

1.1 Definice dobrovolnictví

Pojem dobrovolnictví vychází původně z latinského jazyka, kdy se jedná o slova *voluns*, což znamená v českém překladu *volba* a druhým výrazem je *velle*, neboli *chtění*. V odborné literatuře se můžeme často setkat tzv. teoretickou nejednotností, což značí, že je v mnoha případech těžké najít určitou shodu mezi autory na přesnou definici o dobrovolnictví. Jako jeden z důvodů možné nejednotnosti můžeme zmínit skutečnost, že dobrovolnictví je jev z určité části komplikovaný, heterogenní a taky dynamicky společenský. (Mlčák, Záškodná, 2013).

Dle definice Oldřicha Matouška (2008, s. 49) je dobrovolnictví *neplacená a nekariéerní činnost, kterou lidé provádějí proto, aby pomohli svým bližním, komunitě nebo společnosti*.

Dobrovolnická činnost se z pravidla vyznačuje jako pomoc druhým lidem a z pohledu sociální pedagogiky se tato pomoc definuje jako „*aktivní účast při řešení konkrétní životní situace, a to s konkrétním cílem, který vyplývá z daného ohrožení nebo nouze. Je to soubor činností, kterými se snažíme kompenzovat odhalené nedostatky, tj. aktivizovat člověka a pomáhat mu zajistit sociální i psychickou stabilitu a sociální nezávislost. Tedy zkvalitnit jeho život.*“ (Kraus, 2008, s. 135)

Tošner, Sozanská (2006) informují, že dobrovolnictví není obět, ale mělo by být přirozeným projevem lidské zralosti a mělo by přinášet pomoc těm, kdo ji potřebují. S Matouškem mají stejný názor na to, že je dobrovolnictví prospěšné oběma stranám. Tedy jak pro dobrovolníka, kterému to přináší pocit smysluplnosti a je zdrojem nových zkušeností, tak pro toho, v jehož prospěch je dobrovolnická činnost vykonávána.

Dle Friče a kol. (2001) má dobrovolnictví kořeny existence dlouho v minulosti, dá se i říci hluboko v dějinách celého lidstva. Dobrovolnická činnost je konána bez nároku na jakou-

koliv odměnu a je propojeno s obrazem konání dobra a zároveň s dárcovstvím je hlavním principem filantropie. V dnešní době se dobročinnost stala organizovanou a celospolečenskou činností, která přispívá k celkovému blahu společnosti.

Jak už jsme zmínili, definice dobrovolnictví nejsou terminologicky sjednoceny a mohou být v mnoha případech velmi široké. Dobrovolnickou činnost je tedy zapotřebí chápat z mnoha úhlů pohledu a při terminologickém definování neopomenout všechny okolnosti, které by mohly mít na tento jev jakýkoliv vliv.

Mlčák, Zášková (2013) zmiňují, že terminologie ohledně dobrovolnictví sebou často nese velmi široký obsah, který je zapotřebí více rozvést, aby nedošlo k nedorozumění. Jako příklad můžeme uvést fakt, že z většiny případů je dobrovolnická činnost chápána jako činnost charakterizovaná svobodnou vůlí. Nesmíme ale opomenout informaci, že dobrovolnická činnost může být ovlivněna i jinými lidmi, organizacemi aj., nemusí se tedy v každém případě jednat jen o rozhodnutí jedince.

Dekker, Halman (2003) informují o několika znacích, které můžeme najít v definicích o dobrovolnictví po celém světě. Přesněji řečeno hovoří o nepovinném dobrovolnictví, neplaceném, konaném ve prospěch ostatních a v některých případech hovoří také o organizovaném dobrovolnictví. Autoři prvky dopodrobna rozvádějí a zabývají se oblastmi, které mohou být určitým způsobem sporné. Upozorňují na situace, kdy ačkoli je hlavním charakteristickým rysem dobrovolnictví svobodná volba, existují i situace, za kterých je výkon dobrovolnické činnosti velmi těžké odmítnout (jako příklad jsou udávány veřejně prospěšné práce nebo dobrovolnictví studentů pro získání zkušeností pro budoucí povolání). Dále se zabývají otázkou, zda jde o dobrovolnictví v případě, že osoba chápe dobrovolnickou činnost jako svoji náboženskou nebo morální povinnost, nebo když vykonává dobrovolnictví za účelem vyhnouti se sociální izolaci. Autoři nás také upozorňují na to, že i přes jeden z klíčových faktorů dobrovolnictví, to je práce vykonávána zdarma, je dnes běžnou věcí vyplácet dobrovolníkům určitou náhradu výdajů.

Humanitární organizace ADRA (2005) popisuje dobrovolnictví jako vzájemnou pomoc, neboť poskytuje pomoc jak někomu druhému, tak možnost seberealizace samotného dobrovolníka. Dále informuje, že dobrovolnická činnost není považována za tzv. amatérismus, neboť i dobrovolnictví má určité pravidla a musí být organizováno.

Dle Somrové a Klégrové (2006) má dobrovolnictví velký význam pro společnost a to zejména z důvodu podpory aktivity občanů a zapojení občanů do hledání a řešení problé-

mů. Dobrovolnická činnost napomáhá k rozvoji solidarity v člověku a mezi lidmi navzájem a jeho hlavním cílem je podpora sociální pospolitosti ve společnosti.

I když je velmi těžké popsat dobrovolnictví jednou jasnou a stručnou definicí, v této kapitole jsme se pokusili nahlédnout do přístupů různých autorů a mohli jsme tak zjistit, na čem je dle nich dobrovolnictví založeno a jakou má největší hodnotu. Souhrnem by se dalo říci, že se jedná o řízenou činnost, která je prováděna bez očekávání jakékoliv odplaty, a to jak finanční, materiální nebo slovní odměny.

1.2 Formy dobrovolnictví

Dobrovolnictví má mnoho různých podob. V kapitole se zaměříme na různé formy, které dobrovolnictví může mít a jak můžeme dobrovolnickou činnost dělit.

Ve většině případů se dobrovolnictví dělí na formální a neformální model. A čím se právě tyto modely dobrovolnictví charakterizují? Neformální dobrovolnictví lze vyznačit vztahy fungujícími z velké části na základě důvěry a předchozí domluvy. Osoby, které jsou pověřeny vykonávat dobrovolnickou činnost, pracují bez předchozí přípravy a jednají spíše intuitivně a řídí se vlastními zkušenostmi (Frič, 2001).

Rozdílem mezi neformálním a formálním dobrovolnictvím je fakt, že u neformálního dobrovolnictví se jedná především o aktivity soukromého typu, které nejsou v rámci žádné organizace. Z větší části je pozornost směřována na formální dobrovolnictví, které je obvykle realizováno pod záštitou neziskových organizací nebo jiných dobrovolnických organizací a center ve prospěch lidí nebo prostředí jako je například ochrana přírody (Frič, Pospíšilová, 2010).

Ve formálním dobrovolnictví dobrovolníci vykonávají činnost na základě podepsání písemné smlouvy a mají důslednou přípravu a proškolení před samotným začátkem činnosti. Během výkonu činnosti jsou průběžně v kontaktu s pracovníky organizace a účastní se školení nebo supervize. (Frič, 2001).

Z pohledu historického vývoje lze definovat dva modely, které úzce korespondují s formálním a neformálním modelem. Jedná se o evropský model dobrovolnictví – tzv. komunitní. V tomhle případě dobrovolníci pracují na základě společných zájmů v určitém společenství, jako je církev nebo sportovní či dětská organizace. Na druhé straně stojí jeden z novějších modelů a to je americký model dobrovolnictví – tzv. manažerský, kdy jsou dobrovolníci profesionálně vedeni proškolenými pracovníky dobrovolnických center, kteří

si zakládají na profesionalitě dobrovolníků, kteří mají dostatek empatie a sociálního citění (Tošner, Sozanská, 2006)

Dobrovolnictví bývá také rozlišováno na tzv. občanskou výpomoc (nebo i sousedskou výpomoc), dobrovolnictví vzájemně prospěšné a veřejně prospěšné dobrovolnictví. V prvním případě se občanskou výpomocí rozumí výpomoc v rámci rodiny a blízkými příbuznými. Za dobrovolnictví vzájemně prospěšné je považováno dobrovolnictví probíhající v rámci komunity, kde osoby sdílejí své osobní zájmy za účelem rekreace, sportu apod. Poslední skupinou jsou poté jednotlivci, věnující svůj čas a zájem veřejně prospěšné činnosti. Tento typ dobrovolnictví bývá obvykle vykonáván nestátní neziskovou organizací, která se snaží dobrovolníky vyhledat z řad veřejnosti (Tošner, Sozanská, 2006).

Somrová a Klégrová (2006) definují kromě vzájemně a veřejně prospěšného dobrovolnictví ještě dobrovolnou službu, která obvykle probíhá mimo svoji zemi a je dlouhodobého rázu. U této služby je důležitá doba trvání dobrovolnické činnosti a formalizovaný vztah k organizaci, se kterou dobrovolník spolupracuje.

Dalším z možných dělení dobrovolnické činnosti je dle doby trvání dobrovolné činnosti. Tady můžeme činnosti rozdělit na pomoc během jednorázových akcí a na dlouhodobou dobrovolnou službu. Během jednorázové pomoci není potřeba písemných náležitostí a stačí tedy jen ústní dohoda mezi dobrovolníkem a organizací. Mezi takové akce patří například benefiční sbírky, koncerty aj. Naopak během dlouhodobé dobrovolnické činnosti je nutností formalizovaný vztah mezi organizací a dobrovolníkem, nejlépe tedy podepsaná smlouva o výkonu dobrovolnické činnosti. Mezi takové akce patří zejména dlouhodobá činnost v zahraničí, při které se může dobrovolník zdokonalit v cizím jazyce (Somrová, Klégrová, 2006).

1.3 Oblasti dobrovolnictví

S dobrovolníky se můžeme setkat v několika sférách neziskového sektoru. Dle Friče (2001) je nejvíce dobrovolníků poskytujících dobrovolnickou činnost v oblasti sociálních služeb a to zejména jako pomoc zdravotně postiženým, pomoc seniorům, dětem z dětských domovů a nemocnic aj, poté následuje sport, zdraví a rekreace a nejméně se dobrovolníci angažují v politice. V druhé kapitole se budeme podrobněji zabývat právě zmiňovanou dobrovolnickou činností v sociálních službách.

Dle Pospíšilové (2010) existuje široké spektrum oblastí, kde se může dobrovolník angažovat. Jedná se o oblasti od kultury, zdraví, vzdělávání, sociálních služeb, životního prostředí, práva, mezinárodní činnosti až po náboženství a různé profesní sdružení. Dle tohoto přehledu je možné vidět, že dobrovolnickou činnost je opravdu možné uskutečnit v mnoha oblastech a sférách.

Dobrovolníci stále více pronikají do institucí, jako jsou například školy, nemocnice, domovy pro seniory nebo dětské domovy, které jsou pokládány za tzv. kamenné neziskové organizace, které byly ještě několik let zpět zřizované státem (Tošner, Sozanská, 2006).

Tošner a Sozanská (2006) rovněž upozorňují na několik odvětví dobrovolné činnosti v neziskovém sektoru, kde se dobrovolníci angažují:

Ochránci životního prostředí – patří mezi jedny z nejlépe řízených organizací s celostátním a mezinárodním propojením.

Humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv – organizace, které začaly vznikat především po roce 1989. Dobrovolníci se aktivně účastní humanitárních akcí a to zejména v krizových oblastech např. při živelných katastrofách.

Sociální a zdravotní oblast – jedna z nejlépe zastoupených oblastí v dobrovolnické činnosti. Podílí se i na změnách v sociální politice a zde je velmi důležité dobrovolníky řádně vyškolit.

Kulturní oblast – zahrnuje neziskové organizace, ve kterých působí dobrovolníci zaměřující se na ochranu památek (např. na hradech, galeriích nebo muzeí).

Sportovní a vzdělávací činnost – oblast, ve které se dobrovolníci angažují nejčastěji při mimoškolních volnočasových aktivitách. A to konkrétně angažovanost v zájmových kroužcích a sportovních oddílech.

Zahraniční dobrovolná služba – v České republice se tento typ dobrovolnictví objevil převážně až po roce 1989 a to z důvodu příjezdu mnoha zahraničních dobrovolníků z různých zemí. Hlavní činnost byla orientována na výuku cizích jazyků. Postupem času i u nás vznikl několik organizací, kteří vysílají převážně mladé dobrovolníky na stáže nebo i dlouhodobé pobyty do zahraničí.

1.4 Legislativa

Situace ohledně ukotvení dobrovolnické činnosti v legislativě byla po velmi dlouhou dobu nejistá a začala se měnit až v roce 2001 a to v rámci události s názvem Mezinárodní rok dobrovolníků. Na základě této události začal probíhat i proces ohledně vzniku zákona o dobrovolnické službě, který měl mít za úkol řešit dobrovolnickou činnost občanů v České republice nebo v zahraničí.

Dobrovolnictví je upraveno dvěma zákony a to **zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách/VZPP.**

Zákon o dobrovolnické službě vstoupil v platnost 1. ledna 2003 a je prvním právním předpisem v České republice, který upravuje dobrovolnictví. Zákon upravuje podmínky, za kterých je dobrovolnická činnost podporována státem a je zde dobrovolník charakterizován jako osoba, která vykonává dobrovolnickou činnost bez nároku na odměnu. Dobrovolnickou činnost upravuje zákon v § 2, v odstavci 1 a 2 a to následovně:

§ 2

(1) Dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje

a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácími násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,

b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo

c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

(2) Za dobrovolnickou službu uvedenou v odstavci 1 se nepovažuje činnost týkající se uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru. (ČESKO, 2002)

I přesto, že zákon o dobrovolnické službě vyšel v platnost už v roce 2002, nebyl od té doby nijak novelizován ani významně pozměněn. Za legislativně náležitý zákon by mohl být

tedy považován Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách/VZPP, kde je vysvětlen pojem „ *pracovníci v sociálních službách*“, do kterého je teoreticky možné zahrnout i dobrovolnictví, ale s tím rozdílem, že dobrovolník nemůže být považován za pracovníka a to z toho důvodu, že jeho činnost se řídí občanských zákoníkem. (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách/VZPP). To samé platí i pro dobrovolnictví, jelikož činnost dobrovolníků není brána jako sociální služba, nýbrž jako činnost, která je konána dobrovolně a bez nároku na získání odměny. V případě dobrovolnictví v České republice se může stát dobrovolníkem osoba, která je starší 15 let a v případě dobrovolnictví v zahraničí osoba starší 18 let. (Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, odst. 3).

Jedním z dalších důležitých dokumentů, který je nezbytný v rámci dobrovolnické činnosti zmínit je **Všeobecná deklarace o dobrovolnictví**, která byla v roce 2001 v Nizozemsku schválena Mezinárodní asociací pro lidské úsilí. Deklarace se zabývá především tématy, jako jsou práva mužů, žen a dětí na svobodné vykonávání dobrovolnické činnosti bez ohledu na věk, pohlaví, etnický původ, postavení ve společnosti aj. Deklarace rovněž informuje právo všech lidí nabídnout dalším lidem pomoc a svůj čas, bez nároku na odměnu. (Janíčková, Zmeškalová, 2011).

Posledním důležitým zákonem, který je třeba zmínit je **zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů** ve znění pozdějších předpisů. Každá organizace nebo dobrovolnické centrum potřebuje souhlas dobrovolníka s používáním a uváděním jeho osobních údajů (zákon č. 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů).

Jak jsme v předchozím textu zmínili, dobrovolníkem se může stát každá osoba a to bez ohledu na věk, pohlaví či společenské postavení. Dobrovolnickou službu zastřešují dokumenty, které právě tyto podmínky upravují a kterými jsme se v kapitole zabývali.

V kapitole jsme se zabývali dobrovolnictvím spíše ve všeobecné rovině. V rámci terminologie jsme vymezili dobrovolnickou činnost, její formy a možnosti uplatnění dobrovolníka v organizacích a centrech. V neposlední řadě jsme se věnovali důležitým dokumentům a zákonům v rámci dobrovolnické činnosti.

2 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST U VYBRANÝCH CÍLOVÝCH SKUPIN

Můžeme říci, že dobrovolnictví patří mezi jedno z hlavních odvětví sociální pedagogiky. Procházka (2012) podotýká, že z hlediska obsahu i objektu zájmu je možné se potýkat s užším i širším pojetí právě této disciplíny.

V užším pojetí se sociální pedagogika váže na problematiku tzv. sociálně patologických jevů. Hlavním předmětem zájmu jsou různé typy společenských problémů, které mohou vzniknout např. důvodem chudoby, sociálními deviacemi, nezaměstnaností apod. Cílem je tedy pomoc skupinám a jedincům a najít takové výchovné postupy, které vedou k jejich nezávislosti a svépomoci (Procházka, 2012).

Naopak v širším pojetí je sociální pedagogika vnímána jako multidisciplinární obor, který je orientován na celou populaci. Jako příklad můžeme uvést německého autora J. Schillinga, který sociální pedagogiku chápe jako pomoc lidem všech věkových kategorií a jedincům v různých životních situacích (Schilling, 1999 cit. podle Krause, 2008).

Využití dobrovolníků je často velmi mnohostranné. Tato variabilita vyplývá mimo jiné z cílových skupin, kterým se v rámci dobrovolnické služby věnují. Jsou to například rodiny s dětmi, kde dobrovolníci pomáhají zvládat běžný provoz domácnosti a výchovu dětí v rámci programu sanace rodiny, dále rizikové děti a mládež, kterým dobrovolníci pomáhají pod záštitou programu Pět P, lidé s postižením, uprchlíci a azylanty, lidé nemocní či se závislostí. Práce s dobrovolníky v neziskové organizaci. Dobrovolníci také mnohde zajišťují telefonickou krizovou intervenci, která je zaměřena např. na dětské klienty, seniory, nemocné s AIDS, lidi ohrožené násilím či drogami (Matoušek, 2011).

Sociální pedagogika pracuje s celou řadou cílových skupin. Jak už jsme výše zmínili, sociální pedagogika se orientuje na celou populaci a na osoby v jakémkoliv věku. V této kapitole se zaměříme konkrétněji na dobrovolnickou činnost se třemi velkými cílovými skupinami, a to na děti a mládež, dospělé a seniory. Tyto cílové skupiny jsme si vybrali z důvodu širokého věkového rozmezí, tudíž se můžeme zabývat dobrovolnictvím pro každou věkovou kategorii. Budeme se zabývat možnostmi dobrovolnictví s těmito skupinami a řekneme si konkrétní zařízení sociálních služeb, kde se mohou dobrovolníci angažovat.

2.1 Dobrovolnictví a senior

Jednou ze specifických skupin, pro které kontakt s dobrovolníkem může představovat šťastné chvíle a jeden z mála sociálních kontaktů, jsou senioři. Dobrovolnická činnost jak už v zařízení sociálních služeb nebo v nemocničním prostředí, může být kvalitní prevence v boji proti sociální izolaci.

Novotný a Stará et al. (2002) podotýkají, že pro osobu, která se ještě neměla možnost potýkat s limity souvisejícími se stářím, nemusí být komunikace se seniorem vždy lehká. Senior může být limitován starostmi v podobě nemoci, úzkosti, samoty aj. Tuto bariéru mezi seniorem a dobrovolníkem může překonat výcvik zaměřený na práci se seniorem. Zároveň je zapotřebí mít přehled o tom, kdo dobrovolníka potřebuje a kdo ne a mít alespoň nějakou představu, co senior od dobrovolníka očekává. Personál nebo dobrovolník by měl seniorovi srozumitelně vysvětlit, o jakou službu jde, co obnáší, přináší a jaké můžou být její výhody nebo naopak nevýhody.

Dobrovolnictví se seniorem v zařízení sociálních služeb

Jedním z míst, kde se vykonává dobrovolnická činnost se seniory, jsou právě zmiňována zařízení sociálních služeb. Dobrovolník má možnost si vybrat podle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách/VZPP z několika zařízení, jako jsou například **denní a týdenní stacionáře, centra denních služeb, ale především domy se zvláštním režimem a domovy pro seniory**. Dobrovolník může do zařízení přinést to, na co personálu už nezbývá s jejich pracovní náplní a vytížeností čas.

Díky pravidelným návštěvám dobrovolníků mohou senioři získávat nové informace přicházející zvenčí, mají prostor ke vzpomínání a dostávají příležitost předávat další generaci životní zkušenosti. Dobrovolníci se snaží společně se seniorem překonávat pocity osamělosti, zbytečnosti nebo marnosti. Náplň a aktivity dobrovolnické činnosti záleží na zdravotním stavu samotného seniora. Zpravidla jsem o povídání si, předčítání knih nebo časopisů, hraní společenských her, zpívání, vyrábění, doprovázení seniora na vycházky nebo trénování paměti aj. (ADRA ©2014).

Většina domovů pro seniory poskytuje možnost dobrovolnické činnosti a dobrovolníci jsou zde velmi vítáni. S dobrovolníkem je podepsána smlouva o tzv. dobrovolnické činnosti a je jen na dobrovolníkovi, jak moc se bude chtít aktivně do této činnosti zapojovat. Hlavním cílem dobrovolnictví se seniory je zejména zlepšení a zvýšení kvality jejich života.

Mezi další zařízení, kde se může dobrovolník uplatnit, jsou **nemocniční zařízení**.

V nemocnicích se dobrovolnický program osvědčil jako jeden z nástrojů, který prostřednictvím lidského kontaktu dobrovolníka s pacientem napomáhá aktivizaci, motivaci a psychologické podpoře hospitalizovaných pacientů, přispívá k efektivnější organizaci práce a času personálu pro odbornou činnost i ke zlepšení celkové atmosféry nemocnice. Tím vším se podílí na zvyšování úrovně kvality péče o pacienta (Dobrovolník ©2013).

Jedním z hlavních iniciátorů dobrovolnické služby je i Dobrovolnické centrum ADRA, která spolupracuje jak s domovy pro seniory, tak s nemocnicemi po České republice. Jedna ze smluv byla uzavřena i v roce 2010 s Krajskou nemocnicí Tomáše Bati ve Zlíně, kde následoval i výcvik dobrovolníků (KNTB, ©2012).

Náplň činnosti dobrovolníků je velmi různorodý. Dobrovolník přichází do nemocnice především jako společník pacientů (předčítání knih, doprovod na procházkách, povídání si, hraní her apod.). Dále je taky možnost účastnit se skupinové práce s pacienty, což zahrnuje kroužky zpívání, rukodělných prací nebo malování. V neposlední řadě je dobrovolník nápomocen při organizování jednorázových akcí typu besedy nebo vánoční či velikonoční besídky (KNTB, ©2012).

Na základech dobrovolnické činnosti pevně stojí hospicová zařízení. **Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče** nabízí dobrovolníkům možnost pomoci v hospicových zařízeních po celé České republice. Dobrovolníci nenahrazují odbornou zdravotnickou péči personálu, ale tvoří nedílnou součást hospicového týmu. Zájemci o dobrovolnickou činnost tráví čas s pacienty, mohou jim předčítat, doprovázet je do zahrad nebo se účastní programů v hospici. V dobrovolnických programech pro hospicová zařízení pracuje více než 270 dobrovolníků a ve většině organizací probíhá pravidelné školení dobrovolníků (APHPP, ©2010).

2.2 Dobrovolnictví a dospělí

Do další specifické a zároveň velmi široké skupiny patří dospělí, kde můžeme rovněž zařadit i dobrovolnickou činnost s rodinami.

Dobrovolnictví s dospělými v zařízení sociálních služeb

Dobrovolníci se můžou uplatnit v různých typech sociálních zařízení dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách/VZPP, a to jsou například **noclehárny, azylové domy, nízkoprahové denní centra, terapeutické komunity nebo domy na půl cesty**. Dobro-

volníci se většinou angažují jako pomocníci v zařízeních, jsou k dispozici během pořádaných akcí nebo si chodí s klienty popovídat.

Charita České republiky nabízí sociální a zdravotní služby těm, kteří se ocitli v tíživé životní situaci nebo na okraji společnosti. Dobrovolníci se můžou zapojit do pomoci s **matkami s dětmi v tísní** v azylových domech, kde mohou pomoci s činnostmi jako jakou například pomoc na zahradě, pomoc při doprovodu na akce nebo přímá asistence sociálnímu pracovníkovi. Dále mohou spolupracovat s **lidmi bez domova**, a to rovněž v azylových domech, noclehárnách nebo nízkoprahových denních centrech. Dobrovolnická činnost z velké části funguje jako pomoc při pořádaných akcích, vydávání polévek na veřejných místech nebo pomoc při příjmu klientů. Dále Charita nabízí pomoc pro **oběti domácího násilí** a v poslední řadě se můžou dobrovolníci zapojit do pomoci v **migračních centrech**, a to v podobě vytváření volnočasových aktivit pro dospělé nebo doučováním českého jazyka (Charita Česká republika © 2017).

Armáda spásy rovněž nabízí sociální služby pro lidi, kteří jsou v nepříznivé situaci nebo těm, kteří z lidského hlediska již nemají velkou šanci začít znovu.

Čas je velmi cenná veličina. Pokud máte ochotu věnovat kousek svého času, vrátí se Vám formou radosti z dobrého skutku, obohacení z nových přátelství či zkušeností (Armáda spásy © 2016).

Dobrovolníci si dle svého uvážení mohou vybrat z několika nabízených cílových skupin, mezi které patří **osoby bez domova, služby následné péče**, které jsou určeny pro osoby, které se rozhodli bojovat se závislostmi na alkoholu nebo jiných návykových látkách. Dobrovolníci rovněž mohou pomáhat v tzv. **Domovech přístav**, které slouží jako pobytové zařízení pro lidi bez domova v seniorském věku, kterým se zhoršil jejich zdravotní stav (Armáda spásy © 2016).

2.3 Dobrovolnictví, děti a mládež

Poslední cílovou skupinou, kterou se budeme zabývat, je dobrovolnictví s dětmi a mládeží. V sociálních zařízeních se jedná především o dobrovolnictví pro děti, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci nebo se potýkají s různým typem zdravotního postižení. Mezi sociální zařízení patří podle zákona č. 108/2006 SB., o sociálních službách/VZPP **nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, kontaktní centra nebo denní a týdenní stacionáře**.

Dobrovolnictví pro děti a mládež v zařízení sociálních služeb

Dobrovolnické centrum ADRA nabízí dobrovolníkům možnost pomoci dětem v **Dětském centru Domeček**, kde dobrovolníci tráví čas vždy s jedním dítětem. Mohou si společně číst, malovat, povídat si nebo se procházet po areálu. Dobrovolník navazuje s dítětem blízký vztah a pomáhá mu k osobnostnímu rozvoji. Další možností kde se můžou dobrovolníci aktivně zapojit, jsou **pěstounské rodiny**. Dobrovolníci tráví svůj volný čas s dítětem a doprovází ho například do zájmových kroužků. Dobrovolník se tak stává přítelem nejen dítěte, ale také celé rodiny (ADRA© 2014).

Jednou z dalších možností dobrovolnictví v sociálních službách zařizuje organizace **HESTIA** a jedná se o program s názvem **Program Pět P**, který je pověřen k sociálně právní ochraně dětí a slouží jako preventivní program pro děti, jejichž vývoj je nebo může být ohrožen nepříznivými vlivy a dětem, kterým se obtížně hledají kamarádi. Dobrovolnictví je založené na kamarádském vztahu dobrovolníka s dítětem. Dobrovolník se setkává s dítětem po domluvě jednou až dvakrát týdně. (HESTIA©).

Dlouhodobý vztah dítěte s dobrovolníkem vytváří prostor pro růst sociálních dovedností, posilovat sebevědomí dítěte a rozšířit jeho motivaci k navazování přirozených vrstevnických vztahů (HESTIA©).

Mezi další organizace, které nabízejí možnost uplatnění dobrovolníků, je organizace **Šance dětem**, která se zaměřuje na pomoc z prostředí ohrožených dětí. Dobrovolníci se mohou zapojit do činnosti ve dvou rubrikách, a to s dětmi s různým typem zdravotního postižení nebo s rodinou, která se ocitla v problémové situaci. Dobrovolníci chodí do sociálních zařízení a smysluplně tráví (hrají si s nimi, povídají aj.) s dětmi svůj volný čas (Obecně prospěšná společnost©2017).

Charita České republiky nabízí možnost dobrovolnictví v Nízkoprahových centrech pro děti a mládež. Dobrovolníci mohou pomoci při tvorbě a realizaci různých programů jak v terénu, tak i v klubu, podílet se na přípravě letáků nebo mohou organizovat a vést workshopy (Charita Česká republika © 2017).

Humanitární občanské sdružení **Centrum integrace dětí a mládeže (CID)**, pomáhá vytvářet vhodné podmínky pro integraci zdravotně a sociálně znevýhodněných dětí a mládeže. Dobrovolníci zde mají možnost vypomáhat při vedení zájmových kroužků nebo se mohou účastnit letních dětských táborů jako praktikanti (©cidpraha8).

V této kapitole jsme se zabývali dobrovolnictvím u vybraných cílových skupin. Zaměřili jsme se na tři skupiny, a to na seniory, dospělé, děti a mládež. Na začátku jsme si vymezili terminologii sociální pedagogiky a rozdělili jsme si dle ní cílové skupiny. Dále jsme se zaměřili na dobrovolnictví v sociálních zařízeních, na její formy a možnosti dobrovolnické činnosti v těchto zařízeních. V další a zároveň poslední kapitole se budeme zabývat dobrovolnictvím jak v České republice, tak i za hranicemi.

3 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST A VYSOKOŠKOLSKÝ STUDENT

V minulé kapitole jsme se věnovali vybraným cílovým skupinám, kterých se dobrovolnická činnost týká. V poslední kapitole se budeme věnovat definici pojmu dobrovolník a přímo se také zaměříme na jednu z největších skupin, která se věnuje dobrovolnické činnosti, a to vysokoškolské studenty. Zmíníme motivaci a bariéry, se kterými je dobrovolnická činnost úzce propojena a zaměříme se i na dobrovolnictví mimo Českou republiku, a to především na Spojené státy americké a Velkou Británii.

3.1 Kdo je dobrovolník

Všichni si pod pojmem dobrovolník představí něco jiného, ale můžeme se shodnout, že každý z nás byl někdy v životě dobrovolníkem. Těžce se hledá rozmezí pomoci, ať už se jedná o pomoc příbuzným, blízké rodině, lidem ze sousedství nebo dobrovolnou pomocí ve škole či jiné organizaci.

Jiří Tošner a Olga Sozanská (2002) definují dobrovolníka jako osobu, která věnuje svůj čas, energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch druhých jedinců a to bez nároku na očekávání na materiální či finanční odměnu. Rovněž je charakterizován jako spolehlivý pomocník, na kterého je možné požadovat stejné nároky, jako na placené zaměstnance, ale zároveň si může zachovat svou spontánnost, která je pro dobrovolnickou činnost nezbytná.

Oldřich Matoušek (2003) informuje o cílových skupinách, které se mohou a nejčastěji se stávají dobrovolníky. Největší zastoupení mají studenti, kteří se díky dobrovolnické činnosti připravují na své budoucí povolání a to především v pomáhajících profesích. Další četnou skupinou, která se zajímá o dobrovolnickou činnost, bývají lidé bez zaměstnání, kteří se chtějí cítit alespoň nějakým způsobem užiteční. To samé platí i pro seniory, kteří mají například v důchodu hodně volného času a dobrovolnictví chtějí využít jako možnost pomoci někomu dalšímu a zároveň tak konstruktivně využít svůj volný čas. Dále to jsou také ženy pečující o rodinu a dítě a lidé, kterým díky jednostranné práci chybí kontakt s dalšími lidmi.

Humanitární organizace ADRA (2005) zase uvádí, že dobrovolníkem je *každá osoba, která ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí. Dobrovolníkem se tak může stát v podstatě kdokoliv, protože každý z nás umí něco, co může nabídnout druhým.*

ADRA (2005) uvádí několik otázek, které by si měl jedinec zodpovědět předtím, než se opravdu rozhodne stát dobrovolníkem. Právě tyto otázky, by měly pomoci k rozhodování kde, komu, jak a kam dobrovolnickou činnost směřovat a jakým směrem se vydat. Jedná se o otázky typu:

- Proč se daná osoba chce stát dobrovolníkem a co případně od této činnosti očekává?
- Kolik času je daná osoba ochotna věnovat dobrovolnictví?
- Chce se zaměřit na dobrovolnické činnosti dlouhodobé nebo spíše krátkodobé?
- O jakou oblast dobrovolnictví se zajímá nejvíce?
- Jaké jsou její schopnosti, přednosti a dovednosti, které by mohla daná osoba při dobrovolnictví využít?

V kapitole jsme se seznámili s pojmem dobrovolník, uvedli jsme si definice několika autorů, vyjmenovali jsme si skupiny, které se dobrovolnickou činností zabývají nejvíce, a taky jsme si vymezili několik otázek, na které si daná osoba může zodpovědět předtím, než se stane samotným dobrovolníkem. Závěrem bychom tedy mohli shrnout, že dobrovolník je osoba, která věnuje svoji energii, čas a úsilí do pomoci a podpory jiným osobám a neočekává za to žádnou finanční odměnu.

3.1.1 Motivace a bariéry dobrovolnické činnosti

Motivy lidí chovat se k době slušně, přátelsky a navzájem si pomáhat jsou různá. Existuje několik pohledů na motivaci a důvodu, proč se lidé chtějí věnovat dobrovolnické činnosti. V první řadě začneme definicí motivace, neboť ta je pro naši práci velmi důležitou a nevyhnutelnou součástí. Dále se budeme věnovat i bariérám, které jsou odjakživa součástí dobrovolnictví a považují za nezbytné, je k tématu dobrovolnictví zmínit.

Motivace

Jiří Tošner a Olga Sozanská (2002) uvádějí několik druhů motivace dobrovolnictví. Mezi první patří **konveční** neboli **normativní motivace**. Zde se jedná o motivaci z důvodu morálního charakteru dobrovolníka vedoucí z nejbližšího okolí nebo společnosti. Druhým typem motivace je **reciproční motivace**, která tvrdí, že dobrovolník hledá ve své dobrovolnické činnosti prvky, které jsou prospěšné jak pro něho samého. Charakteristické pro ně je zájem o získávání nových zkušeností a navazování kontaktů s dalšími lidmi. Třetím a tedy i posledním typem je **nerozvinutá motivace**, která zahrnuje několik prvků jako je

důvěra v organizaci, smysluplnost dobrovolné činnosti nebo pocit, že se díky dobrovolnictví šíří ve společnosti dobro. Tento typ motivace má nejbližší k veřejně prospěšnému dobrovolnictví.

Většina psychologů a dalších odborníků nahlízejí na motivaci ze dvou různých pohledů. Prvním pohledem je myšlena motivace jako tzv. **vnitřní mentální pohnutky**, o které mluvíme v případě, kdy je jedincovo chování myšleno bez jakékoliv vnější odměny. Je to typ motivace, při které chce jedinec zažívat nové věci, vyhledává rozptýlení a zábavu a rád překonává překážky. Naopak druhý typ motivace zastupuje spíše behavioristický přístup a mluví o **vnějších podnětech**, které na člověka působí. Tyhle podněty jsou označovány jako incentivy a charakterizují chování, které je motivováno nějakou určitou odměnou (Plháčková, 2004).

Frič a Pospíšilová (2010) se ptají na otázku, v čem tedy pravděpodobně spočívá hodnota dobrovolnictví pro samotné dobrovolníky? Jaké jsou hlavní motivy pracovat pro dobro a radost jiných lidí? I v tomhle případě vidí odborníci motivaci ze dvou pohledů. Tím je přístup psychologický a sociologický. **Psychologický přístup** je zaměřen především na altruistické chování, kdy má jedinec vrozené sociální citění neočekává za své služby odměnu. **Sociologický přístup** je naopak brán jako motivace, která má v první řadě faktory kontextuální a za své úsilí v rámci dobrovolnické činnosti jsou jedinci odměněni společenským uznáním.

Bariéry dobrovolnické činnosti

Rozhodnutí stát se dobrovolníkem sebou zároveň nese i řadu bariér a především velké rozhodnutí, věnovat svoji energii a čas ve prospěch druhých lidí. Jednou z hlavních bariér rozvoje dobrovolnické činnosti je pasivita při hledání možných osob vhodných pro dobrovolnickou činnost. Mezi další bariéry patří i nezájem o dobrovolníky ze strany organizací, strach ze zneužití klientů dobrovolníkem, nedůvěra v čestné motivy dobrovolníka nebo nedostatečná informovanost o možnostech dobrovolnické činnosti. Právě malá informovanost je jedna z největších bariér v dobrovolnické činnosti a vede k pasivnímu nahlížení na dobrovolníky a nedůvěru v jejich práci. (Tošner, Sozanská, 2002)

Bariéry ale vznikají nejen ze strany organizací, nýbrž i ze strany samotných dobrovolníků, kteří taky bojují s určitými nejistotami, které dobrovolnickou činnost bezesporu provází. Jednou z příčin co může dobrovolníky brzdit v jejich činnosti je pocit, že jejich pomoc nemá žádný význam nebo cítí malou podporu ze strany spolupracovníků. Další z bariér

může být i nedostatečná rozmanitost v dobrovolnické činnosti, což může být pro dobrovolníky časem rutinní nebo jim chybí zpětná vazba nebo pochvala za jejich činnost. (Tošner, Sozanská, 2002).

Bariéry dobrovolnictví nezmizí samy o sobě, dědictví minulosti, zpřetrhané vazby mezi lidmi se neobnoví ze dne na den. Věříme, že dobrovolnictví přispívá k rehabilitaci občanských ctností, mezi kterými ochota pomáhat hraje nemalou roli. (Tošner, Sozanská, 2002, s. 35).

Frič a Pospíšilová (2010) se ve výzkumu věnovali také této problematice. Ze strany široké veřejnosti hledali bariéry v oblasti dobrovolnictví a ptali se lidí, z jakého důvodu se do dobrovolnictví nezapojují. Z výzkumu vyplynulo, že jako největší bariéra se jeví ze strany občanů nedostatek volného času a hned za tím následují odpovědi založené na pocitu, že o dobrovolnickou činnost nikdo nestojí a nikdo si jí neváží. Určité procento lidí, převážně lidí nad 55 let také uvedlo, že příčinou nezájmu o dobrovolnictví jsou zdravotní problémy.

Dle definic, které jsme si výše zmínili, můžeme pozorovat, že motivace dobrovolníků je velmi individuální a u každého jedince může být odlišná. I přesto, že existuje spousta definic a kategorií motivů, u každého autora se liší. V rámci kapitoly jsme si definovali co je to motivace, jaké máme druhy a dále jsme se zabývali bariérami, které se úzce pojí s dobrovolnickou činností a jenž zabraňují jedincům, stát se dobrovolníkem.

3.2 Dobrovolnictví a vysokoškolský student v České republice

Historie dobrovolnictví v České republice

První informace o dobrovolnické činnosti na našem území se kalkuluje už hluboko do období **středověku**, kdy hlavní zásluhou na péči o sociálně potřebné lidi měla především církev. Postupem času se dobrovolnická činnost dostala spíše do rukou státu a budovy klášterů byly poskytnuty různým nadacím a charitám, které se zakládaly pro humanitární účely (Frič, 2001).

Dobrovolnická činnost se začala nejvíce rozvíjet v devatenáctém století, kdy proběhlo tzv. **Národní obrození**, které mělo jasný dopad na větší aktivizaci občanů do dobrovolnictví. Začalo vznikat spousta nových spolků, nadací, charit a občanských sdružení, které dávaly lidem novou možnost pomáhat v různých oblastech lidského života. Vznikaly i například hasičské sbory, které fungují do dnešní doby stejně jako např. Hlávková nadace, Sokol, Junák aj. (Tošner, Sozanská, 2002).

Forma současného dobrovolnictví začala vznikat převážně **po roce 1989**, které můžeme nazvat tzv. obdobím hledání vlastní identity. Hlavním tématem se stala myšlenka, která byla postavena na vzájemné solidaritě a zájmu občanů o rozvíjení humanistických hodnot. Občané začali mít opět potřebu pomoci ostatním, zejména tedy těm členům společnosti, kteří se nacházejí v nepříznivé životní situaci a potřebují pomoci. Došlo taktéž k velkému rozvoji neziskového sektoru, vytvářely se nové organizace, spolky a v neposlední řadě se obnovovaly sdružení, které byly vlivem minulého režimu uzavřeny. Např. YMCA, Sokol, Skaut aj. Během posledních let se Česká republika díky médiím, článkům a televizních dokumentů snaží o větší propagaci a informovanosti o dobrovolnické činnosti, ale ve srovnání se zahraničím je povědomí o této problematice stále na nízké úrovni (Tošner, Sozanská, 2002).

Vysokoškolský student a dobrovolnictví v České republice

Z důvodu nízké informovanosti široké veřejnosti o možnostech dobrovolnické činnosti v České republice, ani vysokoškolští studenti nemají dostatek zdrojů, z kterých by se mohli dozvědět o jejich příležitostech. Vyjmenujeme alespoň několik organizací a možností, jak by se mohli vysokoškolští studenti angažovat v dobrovolnické činnosti a konkrétně se zaměříme na neziskovou studentskou organizaci AIESEC, která vysílá studenty do několika koutů světa a studenti tak mají možnost zkusit dobrovolnickou činnost v zahraničí.

AIESEC se definují jako *mezinárodní studentská organizace, která zprostředkovává studentům praxi formou zahraničních stáží nebo členstvím v organizaci. Díky tomu napomáháme rozvoji mladých lidí po celém světě* (AIESEC ČR, © 2015).

AIESEC nabízí studentům dobrovolnické stáže po téměř celém světě. Dobrovolnická stáž je neplacená a studenti pracují na projektu, který si sami vyberou. Organizace se zaměřuje především na projekty, které mají určitý sociální dopad a neudržitelné řešení. Dobrovolníci mají možnost být v zemi ve spojení s dalšími neziskovými organizacemi nebo se účastnit projektů s různým typem zaměření, např. kulturní porozumění aj. (AIESEC ČR, © 2015).

Mezi další možnosti, jak se můžou studenti vysokých škol aktivně zapojit do dobrovolnické činnosti, patří i např. obecně prospěšná společnost **Centrum narovinu**, která se soustřeďuje na rozvojovou spolupráci s cílem zlepšení vzdělávání, zdravotní péče a životní úrovně v Africe. Dalšími cíli je zvyšování informovanosti o situaci v rozvojových zemích a prevence diskriminace ve společnosti. Dobrovolníci se můžou angažovat v několika sfé-

rách jako je pomoc s překlady materiálů nebo pomoc s oslovováním sponzorů (Centrum narovinu©).

V neposlední řadě můžeme zmínit obecně prospěšnou společnost **Celé Česko čte dětem**, kdy se prostřednictvím společného čtení budují pevné vztahy jak s rodinou, tak s přáteli. Dobrovolníci se můžou angažovat v rámci programu **Čtení dětem v nemocnici**, a to tak, že docházejí na dětské oddělení předčítat dětem pohádkové knížky a zpestřit jim tak dny strávené na nemocničním lůžku (Celé Česko čte dětem, © 2014).

V kapitole jsme se zabývali historií dobrovolnictví v České republice a soustředili jsme se na možnosti dobrovolnické činnosti pro vysokoškolské studenty. Jelikož odborná literatura nevymezuje přímo možnosti dobrovolnictví, zaměřili jsme se na různé organizace a společnosti, do kterých můžeme jako dobrovolník vstoupit. V další kapitole se budeme věnovat dobrovolnictvím v zahraničí.

3.3 Dobrovolnictví a vysokoškolský student v zahraničí

Kořeny dobrovolnictví je možné vyhledat již ve starověkém Římě, kde v té době fungoval institut nadace, ale spíše za účelem rozdělování majetku. Rozvoj dobrovolnické činnosti je dán mnoha faktory, ale nejzásadnějším mezníkem ve vývoji, je politické uspořádání zemí. I v dnešní době je stále vidět významný rozdíl mezi dobrovolnickou činností v postkomunistických zemích a zemích demokratických (Matoušek, 2003). Rozdíl v přístupu k dobrovolnictví je znát i v současné době. Země, kde je demokracie zavedena dlouhá léta, je dobrovolnická činnost brána jako běžný způsob trávení volného času a praktikuje ho velké procento občanů. (Tošner, Sozanská, 2002, s. 26).

Mezi země s dlouholetou tradicí dobrovolnictví patří USA a Velká Británie, kterým se budeme věnovat v následujícím textu. Je rovněž velmi důležité si uvědomit, že oproti zemím s nepřetržitým demokratickým systémem jsme stále poměrně pozadu s informovaností a počtem dobrovolníků pracujících v neziskovém sektoru.

Dobrovolnictví v USA a Velké Británii

Velká Británie – země s velmi dlouhou tradicí dobrovolnictví. K tradičnímu anglickému stylu patří různé typy charitativní činnosti v odlehlých oblastech anglického venkova. Velký úděl na vysoké informovanosti o dobrovolnické činnosti má vláda, která podporuje dobrovolnictví velkou řadou aktivit a nejvíce se zaměřuje na dobrovolnictví mezi mládeží. Vzájemná spolupráce mezi neziskovými sektory probíhá několika způsoby a to jak před

internet, kde je několik tisíc organizací napojeno na určitou webovou stránku, která dokládá možnosti dobrovolnické činnosti po celé Velké Británii (Tošner, Sozanská, 2002).

Ve Velké Británii je možné pracovat s jakoukoliv cílovou skupinou. Dobrovolníkem se může stát kdokoliv, kdo má zájem se o problematiku dobrovolnictví zajímat. Síť organizací pracujících s dobrovolníky je velmi hustá. Velkou skupinou jsou studenti vysokých škol, kteří jak už v rámci svého studia nebo volného času chodí pomáhat lidem do různých institucí nebo organizací. Velká Británie je země, která dokáže velmi rychle vyhledat dobrovolnické příležitosti v zemi a dobrovolníkem má nárok se stát opravdu každý.

Volunteering England je národní dobrovolnické centrum Anglie, které bylo založeno v roce 2004 a v roce 2007 se spojilo se Student Volunteering England. Centrum se zabývá kvalitním rozvojem, dobrou dostupností a efektivním působením dobrovolnictví na společnost v Anglii. Všem dobrovolníkům vyhledává kontakty a příležitosti na dobrovolnickou činnost (NCVO, © 2017)

Youth Action je organizace, která podporuje rozvoj mladých lidí (středoškolské studenty, studenty vysokých škol) a to tak, že jim nabízejí podporu jejich vlastních dobrovolnických projektů. Díky realizaci svých vytvořených projektů mohou mladí lidé poznat další nové lidi a získat nové zkušenosti. Navíc přinesou díky dobrovolnické činnosti prospěch komunitě, na které je činnost vykonávána (Youth action © 2016).

USA – dobrovolnictví je zde přirozenou součástí života společnosti a výzkumy ukazují, že se v USA věnuje dobrovolnické činnosti až 20% populace. Potřeba dělat něco pro druhé zapojuje občany nejen do konkrétních organizací typu skauting, charity aj., ale i ve formě pomoci občanské komunitě. Od roku 1970 zde bylo vybudováno více než pět set různých dobrovolnických center, kde je hlavním cílem propagace a šíření možností dobrovolnické činnosti v celých spojených státech. Dobrovolnictví v této zemi je na vysoké úrovni a do dobrovolné práce se zapojují všechny věkové kategorie a to především v pořádání charitativních akcí. Roku 1990 byla založena představiteli vlády, obchodu, médií a školství nadace Points of Light Foundation, jejímž cílem je zapojit co nejvíce lidí do řešení sociálních problémů. Spousta amerických dobrovolníků využívá také možnosti dobrovolnictví v zahraničí a jezdí vypomáhat především do rozvojových zemí (Tošner, Sozanská, 2002).

Významně se na podpoře dobrovolnictví v USA každým rokem angažuje největší organizace, nazývaná **Corporation for National and Community Service (CNCS)**, která prostřednictvím několika programů zapojí do dobrovolnické činnosti ročně více než jeden

milion občanů. Organizace funguje od roku 1993 a prostřednictvím dobrovolnictví se snaží řešit problémy ve společnosti. Hlavními programy CNCS jsou **Senior Corps (Sbory seniorů)**, které se zabývají dobrovolnictvím osob starších 55 let, kteří mají zájem pomáhat lidem, kteří to potřebují, a propojit tak různé cílové skupiny. Dalším programem je **AmeriCorps (Americké sbory)**, kde má dobrovolník možnost vybrat si z několika možností dobrovolnické činnosti. Může se jednat o práci na částečný úvazek v místě jeho bydliště, nebo o činnost mimo domov. Členové programu mají k dispozici odborné vedení a trénink.

Posledním z programů je **Learn and Serve America (Uč se a pracuj pro Ameriku)**, kde dostávají možnost dobrovolnické činnosti spousta amerických vysokoškolských studentů. Hlavním cílem je využít dobrovolnou práci jako prostředek pro učení a podporu jiným studentům, kteří potřebují pomoci. Studenti tak mohou rozvíjet své akademické znalosti a dovednost, a zároveň pomáhat v rozvoji, motivaci a ve zlepšení školních výsledků jiným studentům. Na univerzitách tohoto programu využívá velké množství studentů (National and Community Service, © 2017).

V poslední kapitole jsme se zabývali pojmem dobrovolník, uvedli jsme si několik definic a rozebrali motivace a bariéry dobrovolníků. Dále jsme se soustředili na dobrovolnictví v České republice, na jeho počátky a vývoj a uvedli si několik organizací a společností, kde je možné se angažovat jako dobrovolník. Poté jsme se věnovali dobrovolnictví za hranicemi, a to konkrétně ve Velké Británii a USA, kde je dobrovolnická činnost velmi žádaná a na vysoké úrovni. Stejně jak u České republiky jsme se zabývali organizacemi, kde je možné se uplatnit jako dobrovolník a především z pohledu vysokoškolského studenta.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DESIGN VÝZKUMU

Praktická část navazuje na problematiku vymezenou v teoretické části. V první části práce je definován výzkumný problém, výzkumné otázky a cíle. Dále je rovněž popsán výzkumný soubor a průběh celého výzkumu. Ve druhé části práce jsou interpretovány výsledky výzkumu, které jsou znázorněny i graficky. Závěrem práce je podáno celkové shrnutí výzkumu a doporučení k praxi.

4.1 Výzkumný problém

Hlavním výzkumným problémem této práce je zjistit názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost, a to pohledem studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Zkoumanou problematikou je tedy dobrovolnická činnost na vysokých školách, pohledy a názory studentů na tuto problematiku. Především se jedná o názor na nejvyhledávanější cílové skupiny a informovanost o dobrovolnické činnosti. Pro výzkum jsme zvolili **třídění v rámci deskriptivní statistiky**. *Deskriptivní výzkumný problém zajišťuje a popisuje situaci, stav nebo výskyt určitého jevu* (Gavora, 2010, s. 56).

4.2 Stanovení výzkumných cílů

Hlavním cílem práce je:

- Zjistit názor vysokoškolských studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na dobrovolnickou činnost podle cílových skupin.

Abychom dosáhli hlavního cíle, zvolili jsme si několik dílčích cílů.

Dílčí cíle:

- Identifikovat motivy, které vedou studenty k prosociálnímu chování.
- Zjistit, jaké je největší zastoupení vysokoškolských studentů v dobrovolnické činnosti podle fakult.
- Zjistit informovanost vysokoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti.
- Zjistit, která cílová skupina je v oblasti dobrovolnické činnosti nejvyhledávanější.

4.3 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky korespondují s výzkumnými cíli a přímo z nich vycházejí. Výzkumné otázky jsme zvolili následující:

Hlavní výzkumná otázka:

- Jaký je názor vysokoškolských studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na dobrovolnickou činnost podle cílových skupin?

Abychom odpověděli na hlavní výzkumnou otázku, zvolili jsme si několik dílčích výzkumných otázek.

Dílčí výzkumné otázky:

- Jaké jsou motivy vedoucí studenty k prosociálnímu chování?
- Jaké je největší zastoupení studentů v dobrovolnické činnosti podle fakult?
- Jaká je informovanost vysokoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti?
- Jaká cílová skupina je v oblasti dobrovolnické činnosti pohledem vysokoškolských studentů nejvyhledávanější?

4.4 Výzkumná metoda a metoda sběru dat

Vzhledem k povaze a výběru výzkumného souboru byla zvolena kvantitativní metoda výzkumu. Tato metoda pedagogického výzkumu je pro náš výzkum nejvhodnější, jelikož lze získat díky jejím postupům přesné číselné informace a větší počet respondentů, které jsou potřebné k vyvození závěrů pro naplnění stanovených cílů. Jak už jsme výše zmínili, třídění probíhalo v rámci deskriptivní statistiky.

Za výzkumnou metodu byla zvolena forma dotazníkového šetření a otázky v dotazníku byly formulovány na základě odborné literatury. Nejedná se tedy o otázky převzaté. Dotazník obsahuje celkem 22 otázek a otázky v něm jsou uzavřené. Dotazník je rozdělen do dvou částí. V první části seznamuje respondenty se zvoleným tématem a zdůrazňuje, že vyplnění dotazníku je zcela anonymní. Součástí druhé části jsou již samotné otázky související s předem nastavenými cíli.

4.5 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor představují studenti vysoké školy Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Výzkumný vzorek byl zvolen dostupný výběr, kde jsme rozdělili skupiny dle fakult. Vzhledem k možnostem získávání dat a širokému výběru výzkumného souboru, byli jako výběrový soubor zvoleni studenti jak bakalářského, tak i magisterského studia a to ve všech možných ročnících ze všech dostupných fakult. Tedy od 1. ročníku bakalářského studia až po 2. ročník navazujícího magisterského studia nebo magisterského studia a to z fakulty humanitních studií, aplikované informatiky, ekonomiky a managementu, technologické a fakulty multimediálních komunikací. Na předložený dotazník odpovědělo celkem 152 respondentů.

4.6 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován v měsíci březnu a na začátku měsíce dubna roku 2017. Otázky v dotazníku byly vloženy na český internetový portál *Survio.cz*, poskytující jeho možné převedení do online formy. Sběr odpovědí byl následně uskutečněn pomocí vygenerovaného odkazu, který umožňoval jeho přímé sdílení na další sociální síť. Internetový portál vygeneroval graf návštěvnosti, který ukazuje, že návratnost dotazníku byla celkově 76%. Zbýlých 24% respondentů dotazník z neznámých důvodů nedokončilo, nebo neodeslalo k vyhodnocení. Z grafu rovněž můžeme vyčíst, že vyplňování dotazníku zabralo většině respondentům v průměru 2 až 5 minut.

Dotazník obsahoval celkem **22 položek**:

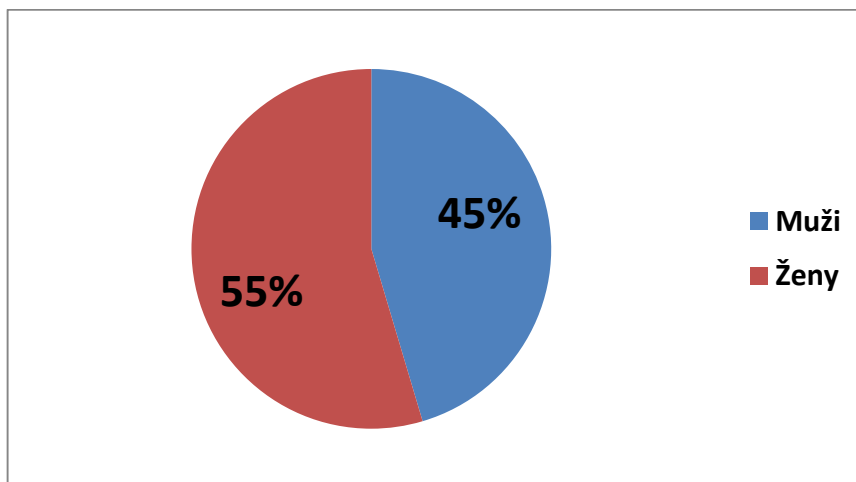
- **1 škálovou** položku
- **21 uzavřených** položek

5 ANALÝZA DAT

Z celkového počtu 152 vyplněných dotazníků byla sečtena všechna data z jednotlivých položek v dotazníku. Tato data byla následně převedena do grafické podoby. Pro zpřehlednění ke každému grafu uvádíme jeho stručný popis. Procentuální součty v grafech nemusí vždy tvořit 100%, a to z důvodu, že u některých vybraných položek měli respondenti možnost výběru z několika odpovědí. Procentuální hodnoty v uvedených grafech jsou převáděny na celá čísla.

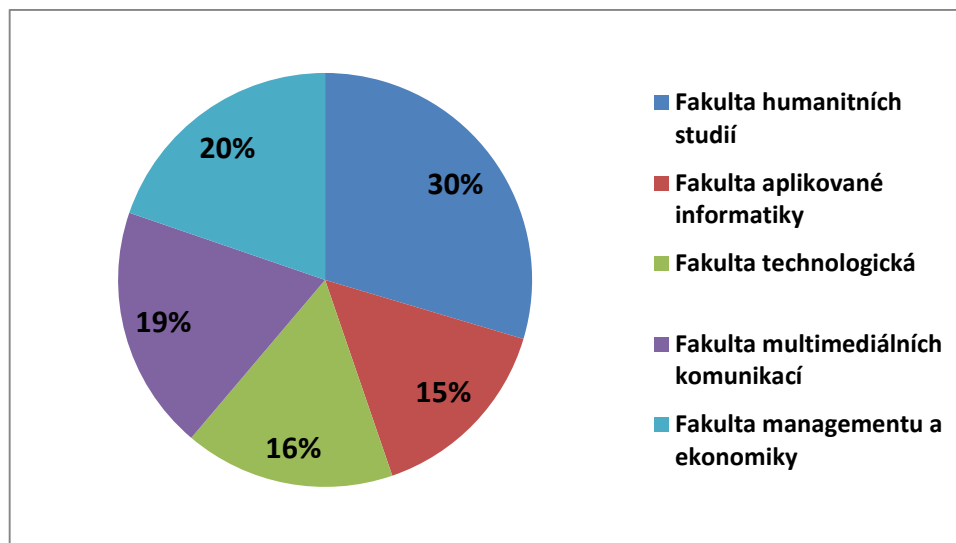
5.1 Vyhodnocení sesbíraných dat z dotazníku

1. Položka číslo jedna zjišťovala pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo celkově 77 (53%) žen a 66 (46%) mužů. Dotazník byl předkládán studentům vysoké školy Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a poměr mezi počtem vyplněných dotazníků mužů a žen byl těžko ovlivnitelný.



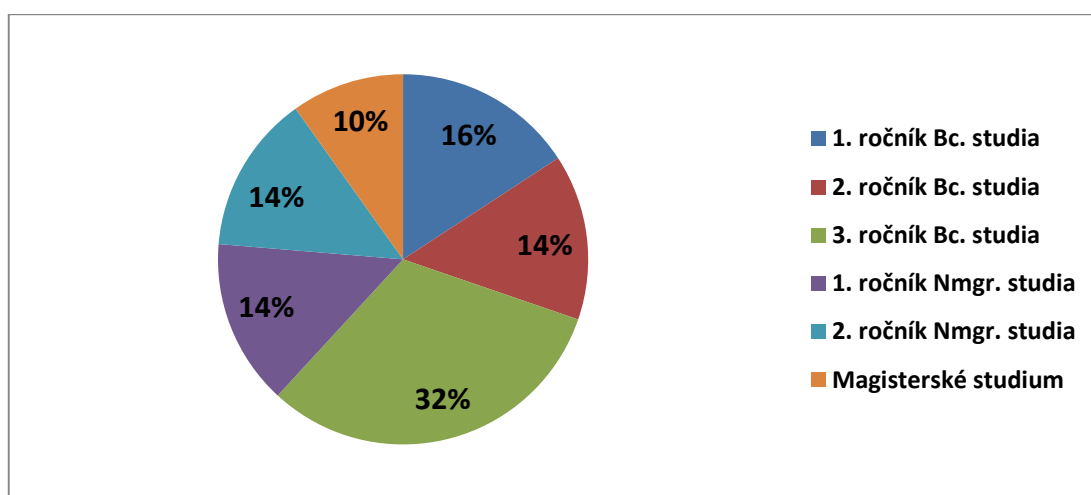
Graf 1 Pohlaví respondentů

2. Druhá položka zjišťovala druh fakulty, kterou respondenti navštěvují. Z grafu vyplývá, že nejvíce zodpovězených dotazníků bylo z fakulty humanitních studií, kde dotazník zodpovědělo 45 (30 %) respondentů. Z fakulty managementu a ekonomiky vyplnilo dotazník 30 (20 %) respondentů, třetí fakultou byla fakulta multimediálních komunikací, kde odpovědělo 29 (19 %) respondentů, 25 (16 %) respondentů vyplnilo dotazník z fakulty technologické a nejméně zodpovězených dotazníků přišlo z fakulty aplikované informatiky, kde dotazník vyplnilo 23 (15 %).



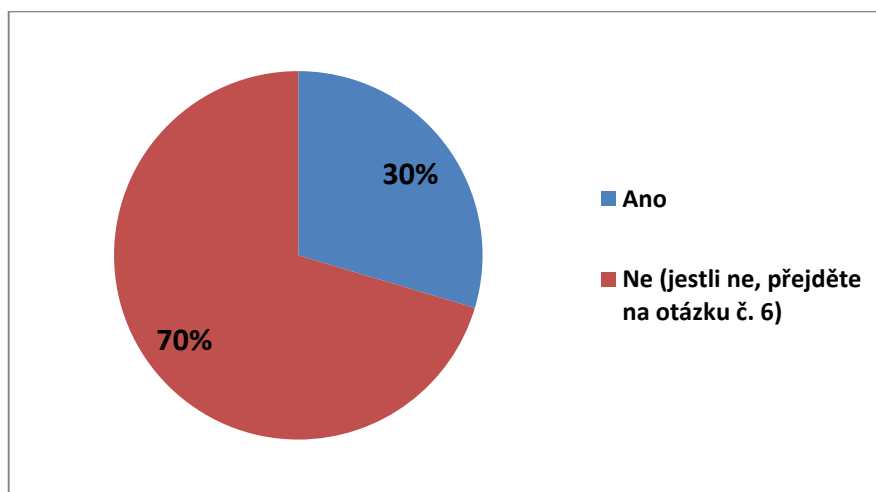
Graf 2 Jste studentem

3. Položka číslo tři zjišťovala, jaký ročník studenti na Univerzitě navštěvují. Na otázku nejvíce zodpověděli studenti *3. ročníku bakalářského studia*, a to 48 (32 %) respondentů, dále pak byly čísla velmi podobné. Následoval *1. ročník bakalářského studia*, konkrétně 24 (16 %) respondentů, poté dotazník se stejným počtem respondentů 24 (16 %) vyplnili studenti z *3. Ročníku bakalářského studia*. Stejný počet respondentů byl rovněž z *1. a 2. ročníku navazujícího magisterského studia*, a to 22 (14 %) respondentů. Nejméně vyplněných dotazníků přišlo od studentů *magisterského studia*, konkrétně 15 (10 %) respondentů.



Graf 3 Ročník studia

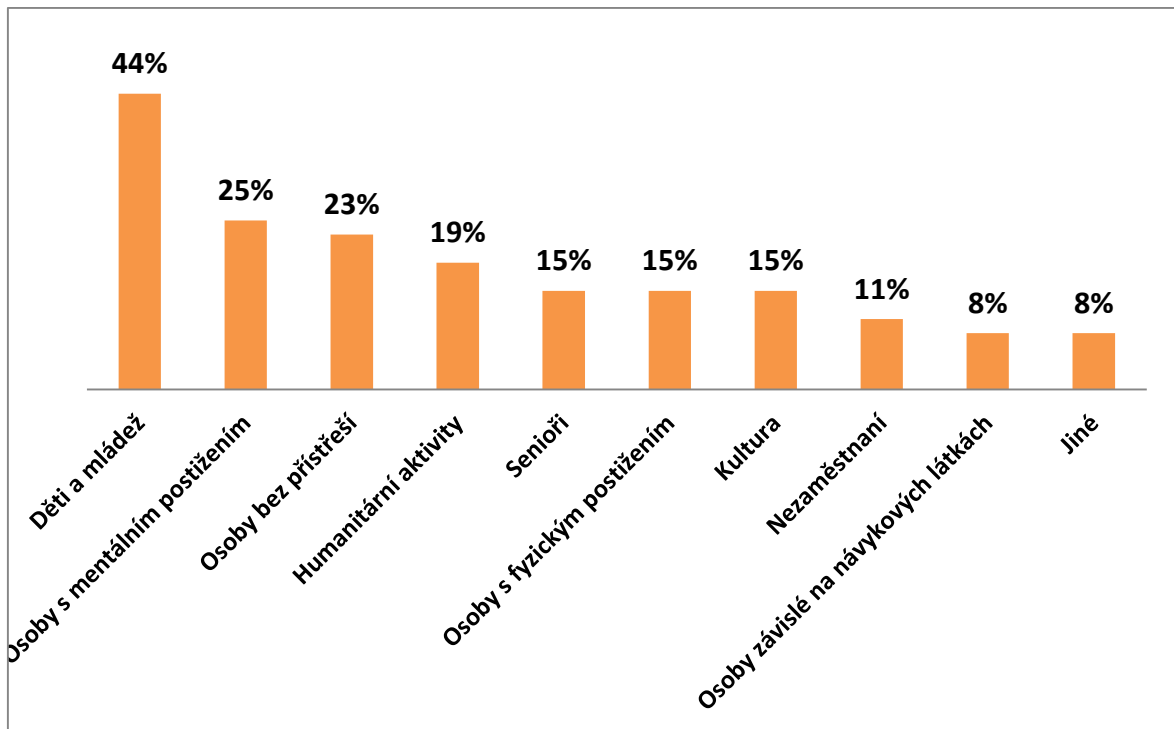
4. Výsledky položky číslo 4, která zněla „Věnoval/a jste se někdy v průběhu studia na vysoké škole dobrovolnické činnosti?“ znázorňuje následující graf:



Graf 4 Zájem o dobrovolnickou činnost v průběhu studia na vysoké škole

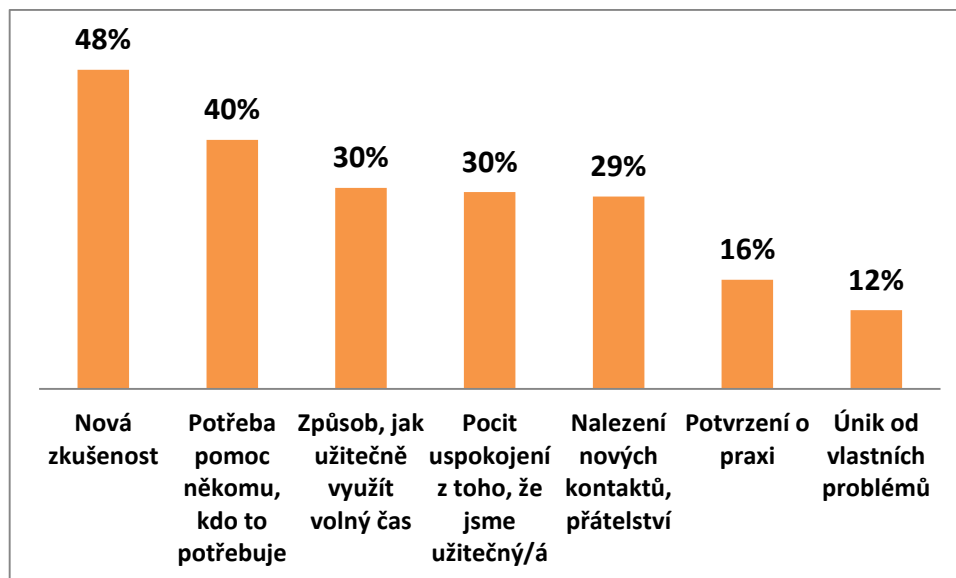
Graf jasně ukazuje, že nadpoloviční většina respondentů 107 (70 %) se během studia s dobrovolnickou činností zatím nesetkala. Zbýlých 45 (30 %) respondentů se s nějakým druhem dobrovolnictví během studia již setkala.

5. Položka číslo pět byla určena pouze těm studentům, kteří na předchozí otázku číslo 4 čtyři odpověděli kladně. Respondenti měli na výběr z více možných odpovědí. Tato otázka byla zaměřená na zjištění, v jaké oblasti respondenti vykonávali dobrovolnickou činnost. Respondenti měli na výběr z několika různých oblastí, kde se může dobrovolník uplatnit. Nejčastěji zvolená možnost byla *Děti a mládež*, kterou vybralo 21 (44 %) respondentů. Možnost *Osoby s mentálním postižením* zvolilo 12 (25 %), další možnost *Osoby bez příštěří* vybralo 11 (23 %) respondentů. Další možnost na výběr byla oblast *humanitárních aktivit*, kterou zvolilo 9 (19 %) respondentů. Stejný počet respondentů zvolilo možnosti *Osoby s fyzickým postižením*, *Senioři* a *Kultura*, a to 7 (15 %) respondentů. Možnost *Nezaměstnaní* zvolilo 5 (10%) respondentů a možnosti *Osoby závislé na návykových látkách* a *Jiné* zvolili 4 (8%) respondenti.



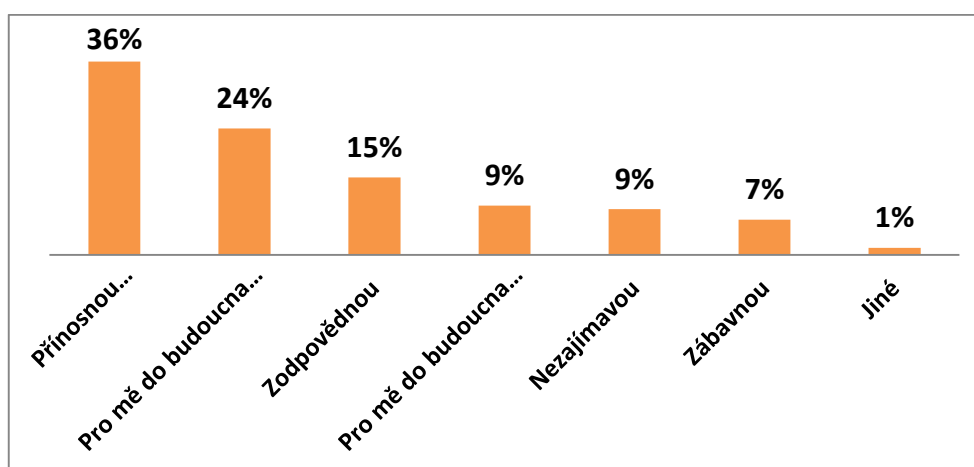
Graf 5 V jaké oblasti jste vykonával/a dobrovolnickou činnost?

6. Záměrem šesté položky bylo zjištění, jaké motivy by vedly studenty, stát se dobrovolníkem. Respondenti měli možnost výběru z několika odpovědí. Dle respondentů by byl hlavním motiv získání nové zkušenosti, kterou zvolilo 73 (48 %), poté následovala možnost *potřeba pomoc někomu, kdo to potřebuje*, kterou vybralo 57 (38 %), 46 (30 %) respondentů uvedlo, že by to byl pro ně způsob, jak užitečně využít volný čas, dalších 46 (30 %) respondentů za hlavní motiv považují pocit uspokojení z toho, že jsou užiteční. Jednou z dalších možností bylo *nalezení nových kontaktů, přátelství*, což uvedlo 44 (29 %) respondentů, předposlední možností bylo *potvrzení o praxi*, což uvedlo 25 (16 %) respondentů a nejméně odpovědí bylo zaznamenáno u položky *únik od vlastních problémů*, kterou zvolilo 18 (12 %) respondentů.



Graf 6 Jaké by byly hlavní motivy, kdybyste se rozhodl/a stát se dobrovolníkem

7. V položce číslo sedm jsme se ptali respondentů, s kterým výrokem se nejvíce ztotožňují. Položka směřovala na zjištění, jak by studenti považovali práci dobrovolníka. Z grafu je patrné, že nejčastěji uváděli možnost, že práci dobrovolníka by považovali přínosnou především pro společnost. Tuto odpověď zvolilo 55 (36 %) respondentů. Druhou nejčastější odpovědí se paradoxně stala možnost *pro mě do budoucna velmi přínosnou*, na kterou odpovědělo 36 (24 %) respondentů. Dále následovala možnost *za zodpovědnou*, kterou zvolilo 22 (15 %) respondentů. Shodně vyšly možnosti *pro mě do budoucna nepřínosnou a nezajímavou*, které zvolilo 14 (9 %) respondentů. Na posledním místě byla možnost *jiné*, kterou vybrali jen 2 (1 %) respondenti.



Graf 7 Jak bych považoval práci dobrovolníka

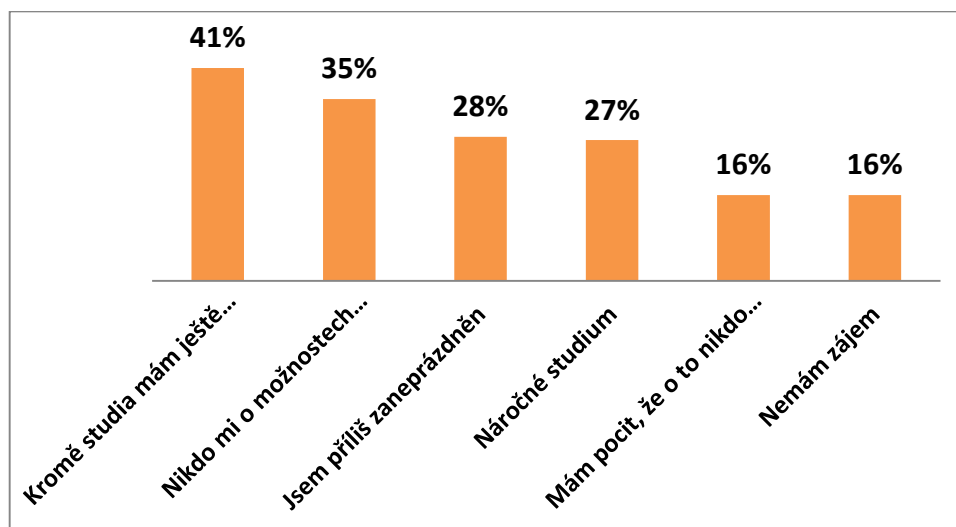
8. Položka číslo osm se zabývala motivací k dobrovolnické činnosti. Jednalo se o škálovou položku s jedenácti výroky, které měli respondenti ohodnotit na škále 1 až 7, kde 1 = vůbec nesouhlasí a 7 = zcela souhlasí. Na položku odpovědělo všech 152 respondentů. Výroky byly poté uspořádány do tabulky, kde jsme vypsali, kolik respondentů odpovědělo na jednotlivé výroky a posléze byl vypočítán jejich vážený průměr. Z tabulky můžeme vyčíst, že největší motivací pro respondenty je soucit s lidmi v nouzi. Naopak nejmenší motivací pro dobrovolnickou činnost by bylo dle respondentů náboženské vyznání. Tyto výsledky se shodují i s vypočítaným váženým průměrem.

| | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | Vážený průměr |
|---|----|----|----|----|----|----|----|---------------|
| Díky dobrovolnické činnosti si můžu odpočinout od shonu běžného života | 6 | 17 | 23 | 49 | 32 | 16 | 9 | 3,5 |
| Můžu se věnovat plnohodnotné činnosti ve svém volném čase. | 4 | 9 | 27 | 46 | 34 | 19 | 13 | 4,5 |
| Díky dobrovolnické činnosti se cítím více důležitý. | 6 | 15 | 24 | 38 | 36 | 18 | 15 | 4,3 |
| I přesto, že se zrovna necítím dobře, mi dobrovolnictví může pomoci zapomenout na ostatní starosti. | 6 | 15 | 37 | 30 | 40 | 15 | 9 | 4 |
| Díky dobrovolnictví můžu získat kontakty, které mně mohou v budoucnu pomoci. | 2 | 11 | 30 | 35 | 34 | 25 | 15 | 4,5 |
| Soucítím s lidmi v nouzi. | 2 | 4 | 14 | 23 | 35 | 46 | 28 | 5,2 |
| K dobrovolnické činnosti mě vede náboženské vyznání. | 54 | 38 | 20 | 14 | 13 | 9 | 4 | 2,6 |
| Zkušenost s dobrovolnictvím bude dobře vypadat v životopise. | 9 | 23 | 29 | 35 | 29 | 17 | 10 | 3,9 |
| Dobrovolnictví může být způsob, jak si najít nové přátele. | 1 | 11 | 8 | 41 | 42 | 33 | 16 | 4,8 |
| Dobrovolnická činnost mě může naučit, jak jednat s různými typy lidí a cílovými skupinami. | 2 | 6 | 23 | 19 | 40 | 35 | 27 | 5 |
| Dobrovolnictví mi může pomoci se dostat na dobrou pracovní pozici. | 10 | 11 | 26 | 33 | 36 | 25 | 11 | 4,3 |

Tabulka 1 Motivace k dobrovolnické činnosti

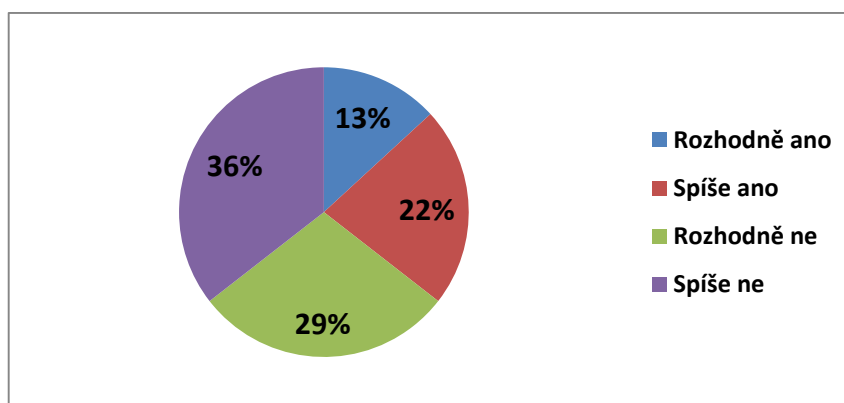
9. V položce číslo devět jsme zjišťovali překážky, které studentům brání stát se dobrovolníky. Jako nejčastější překážku respondenti označili možnost, *kromě studia mám ještě práci*, kterou zvolilo 62 (41 %) respondentů. Druhou nejčastější odpovědí se stala možnost, *nikdo mi o možnostech dobrovolnické činnosti neřekl*. Tuto odpověď vybralo 53 (35 %) respondentů. Celkem 42 respondentů (28 %) označilo možnost *jsem příliš zaneprázdněn*, další z možností bylo *náročné studium*, jenž označilo 42 (27 %) respondentů. Poslední dvě možnosti byly shodné, a to možnost,

mám pocit, že o to nikdo nestojí a možnost nemám zájem. Tyto odpovědi zvolilo 25 (16 %) respondentů.



Graf 8 Jaké překážky vidí studenti k tomu, aby se mohli stát dobrovolníky?

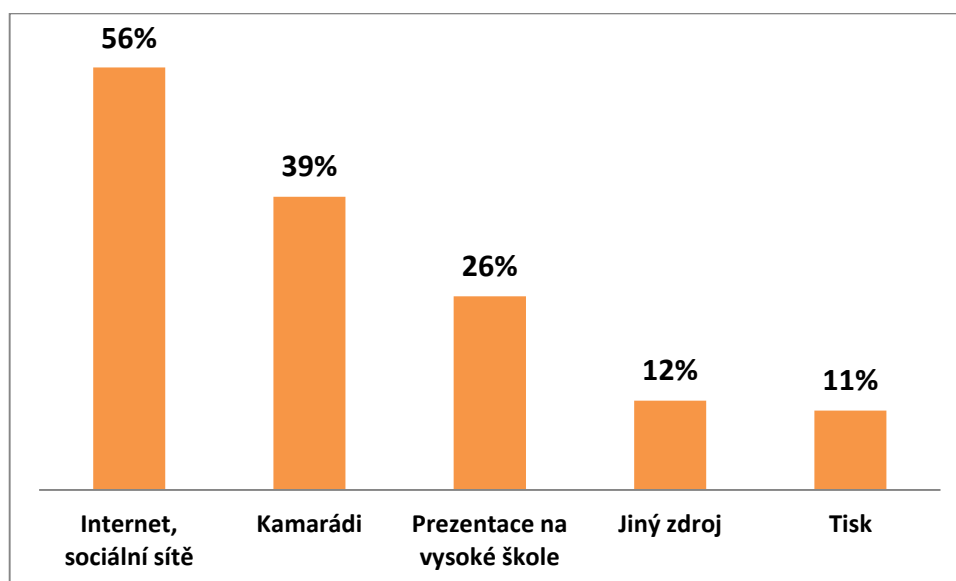
10. Položka číslo 10 byla zaměřena na zjištění, zda si respondenti myslí, že informovanost o dobrovolnické činnosti je na vysokých školách dostatečná. Na tuto položku odpovědělo *spíše ne* 54 (36 %) respondentů. Možnost *rozhodně ne* zvolilo 44 (29 %) respondentů. K možnosti *spíše ano* se přiklánělo 34 (22 %) respondentů a poslední možnost *rozhodně ano* zvolilo 20 (13 %) respondentů.



Graf 9 Je informovanost o dobrovolnické činnosti na vysokých školách dostatečná?

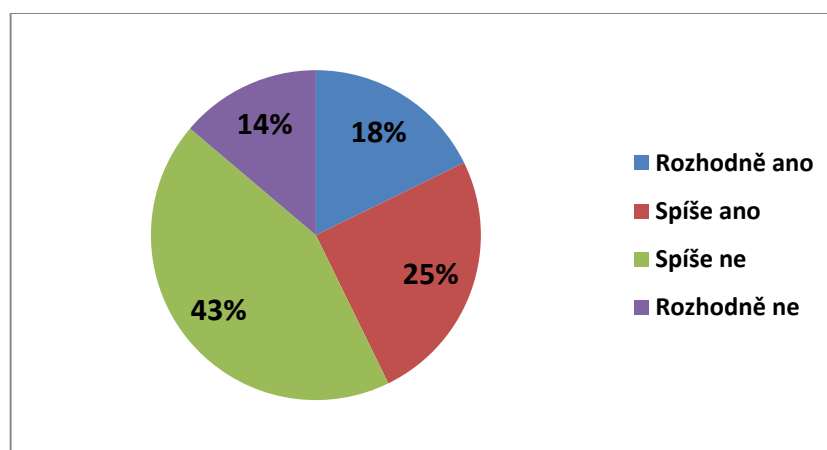
11. Položka číslo 11 měla za úkol zjistit, z jakých zdrojů se respondenti dozvídají o možnostech dobrovolnické činnosti. Na výběr měli respondenti z více možných odpovědí. Nejvíce respondentů zvolilo možnost *internet a sociální sítě* 85 (60 %). Možnost *kamarádi* vybralo 59 (39 %) respondentů, možnost *prezentace na vysoké škole* zvolilo 39 (26 %) respondentů. Na předposledním místě byla možnost *tisk*,

kterou zvolilo 16 (11 %) respondentů a poslední možnost *jiný zdroj* vybralo 18 (12 %) respondentů.



Graf 10 Z jakých zdrojů se dozvídáte o možnostech dobrovolnické činnosti?

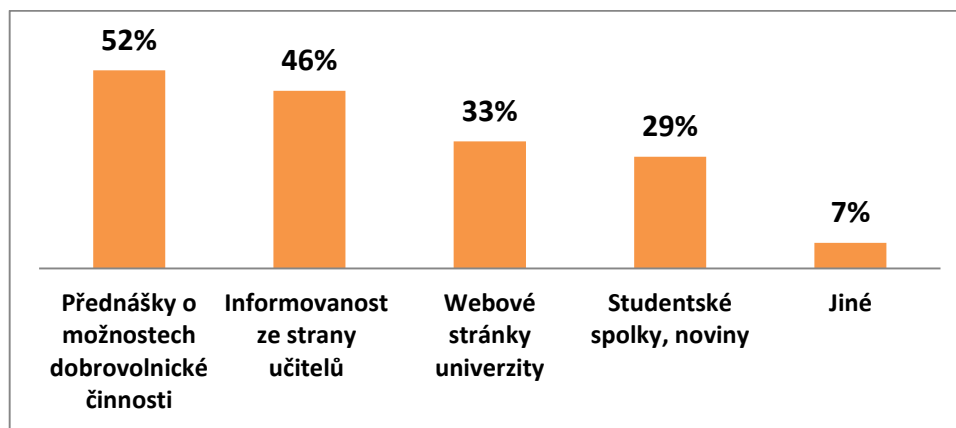
12. Položka číslo 12 zjišťuje, zda se respondenti měli možnost seznámit s problematikou dobrovolnictví během studia na vysoké škole. Možnost *spíše ne* odpovědělo 66 (43 %) respondentů, možnost *spíše ano* zvolilo 38 (25 %). Kladnou odpověď *rozhodně ano* zvolilo 27 (18 %) a zápornou možnost *rozhodně ne* 21 (14 %).



Graf 11 Měli jste možnost seznámit se s problematikou dobrovolnictví během studia na vysoké škole?

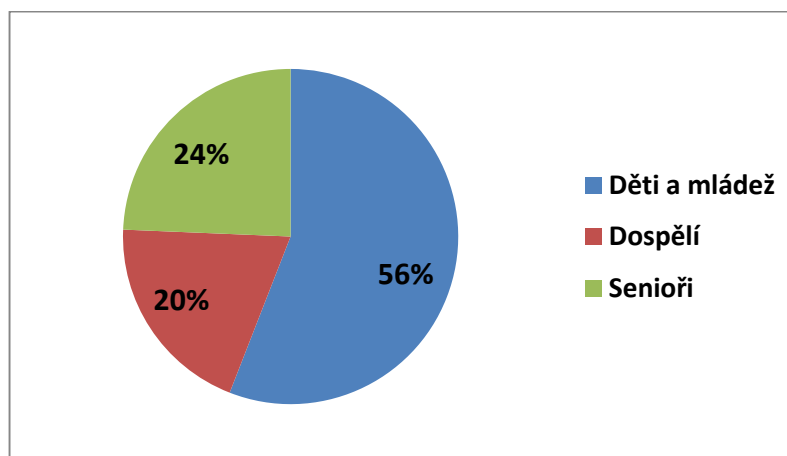
13. Položka číslo 13 byla zaměřena na zjištění, jak si respondenti myslí, že by mohli zvýšit povědomí o dobrovolnické činnosti na vysokých školách. Na výběr bylo více možných odpovědí. 78 (51 %) respondentů uvedlo, že povědomí by se mohl zvýšit

pomocí přednášek o možnostech dobrovolnické činnosti. Možnost *informovanost ze strany učitelů* uvedlo 70 (46 %) respondentů. Možnost *webové stránky univerzity* odpovědělo 50 (33 %) respondentů. Pro možnost *studentské spolky, noviny* se rozhodlo 44 (29 %) respondentů a pro možnost *jiné*, se rozhodlo 10 (7 %) respondentů.



Graf 12 Možnosti zvýšení povědomí o dobrovolnické činnosti

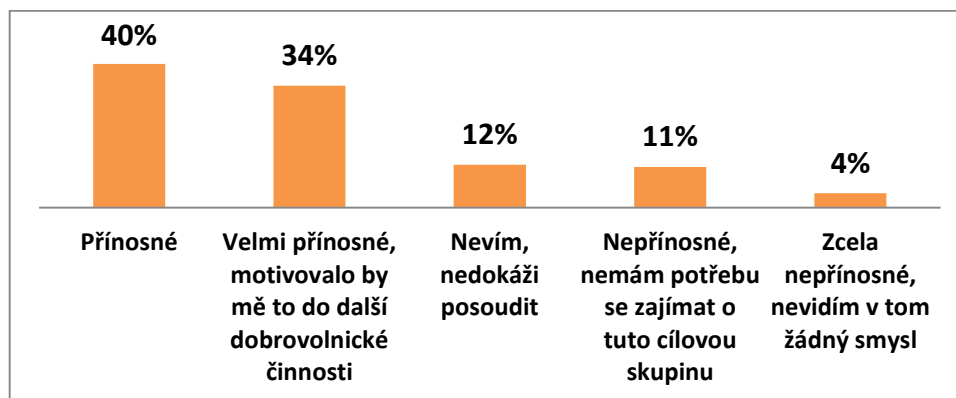
14. Čtrnáctá položka se zabývala otázkou, která cílová skupina je pro studenty vysokých škol v dobrovolnické činnosti nejvyhledávanější. Ze tří možných možností zvolili respondenti cílovou skupinu děti a mládež. Tuto možnost zvolilo více než polovina dotazovaných a to 85 (56 %) respondentů. K možnosti *senioři* se přiklánílo 37 (24 %) respondentů a možnost *dospělí* zvolilo 30 (20 %) respondentů.



Graf 13 Nejvyhledávanější cílová skupina studentů vysokých škol

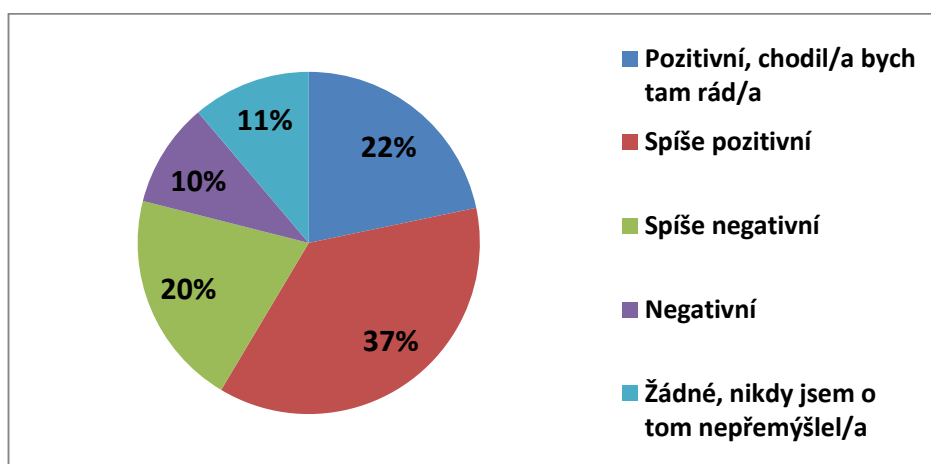
15. Položka číslo 15 zjišťovala, jaký je dle respondentů názor na dobrovolnictví u dětí a mládeže. Na otázku reagovalo všech 152 respondentů. Možnost *přínosné* zvolilo 60 (40 %) respondentů. Pro možnost *Velmi přínosné, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti*, bylo 51 (34 %) respondentů. Jednou z dalších možností by-

lo *Nevím, nedokážu posoudit*, kterou zvolilo 18 (12 %) respondentů. Naopak zápornou možnost *Nepřínosné, nemám potřebu se zajímat o tuto cílovou skupinu*, zvolilo 17 (11 %) respondentů. Poslední možnost *Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl*, zvolilo 6 (4 %) respondentů.



Graf 14 Dobrovolnictví u dětí a mládeže

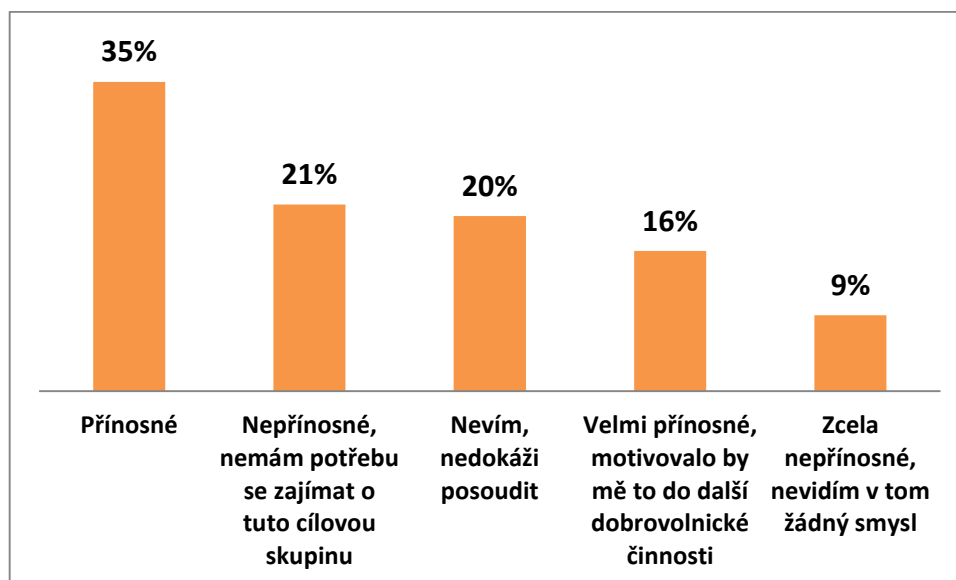
16. Položka číslo šestnáct je zaměřena na zjištění, jaké pocity vyvolává v respondentech prostředí, ve kterém dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost s dětmi a mládeží (nemocnice, dětské domovy aj.). 56 (37 %) respondentů zvolilo možnost *Spíše pozitivní*. Možnost *Pozitivní, chodil/a bych tam rád/a* zvolilo 33 (22 %) respondentů. Na možnost *Spíše negativní* odpovědělo 31 (20 %) respondentů. Pro možnost *Žádné, nikdy jsme o tom nepřemýšlel/a* bylo 17 (11 %) respondentů a nejméně respondentů zvolilo možnost *Negativní* 15 (10 %).



Graf 15 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost s dětmi a mládeží

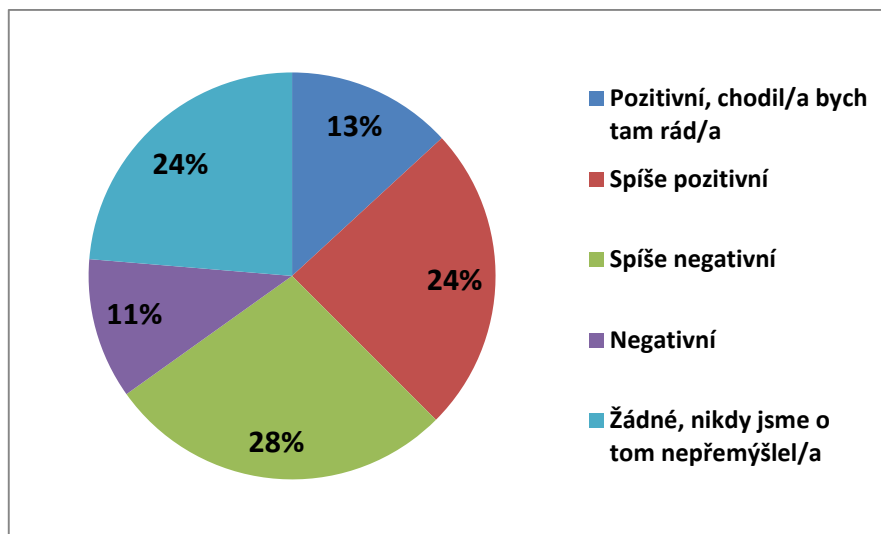
17. Položka číslo 17 zjišťovala názor respondentů, na dobrovolnictví u dospělých osob. Možnost *Přínosné* vybralo 53 (35 %) respondentů. Druhá nejčastěji zvolená možnost byla paradoxně *Nepřínosné, nemám potřebu se zajímat o tuto cílovou skupinu*,

což uvedlo 32 (21 %) respondentů. Možnost *Nevím*, nedokážu posoudit, odpovědělo 30 (20 %) respondentů. Předposlední možnost *Velmi přínosné, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti*, zvolilo 24 (16 %) respondentů a nejméně respondentů získala možnost *Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl*, a to 13 (9 %) respondentů.



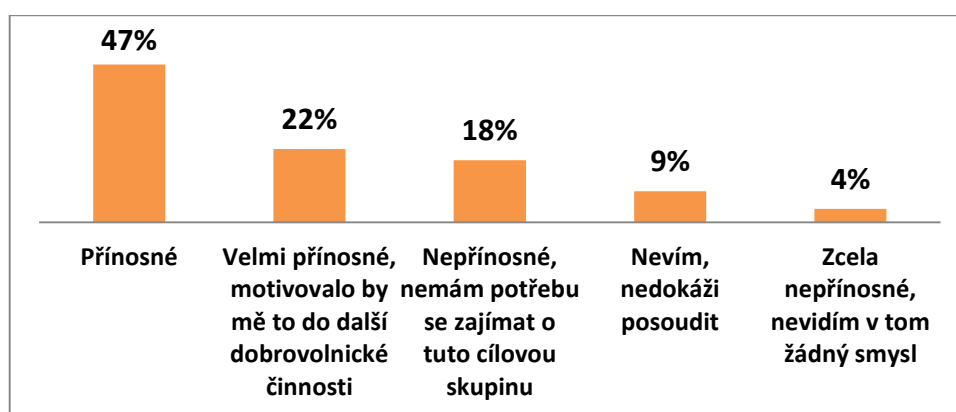
Graf 16 Dobrovolnictví s dospělými

18. Otázka číslo 18 byla zaměřena na zjištění, jaké pocity vyvolává v respondentech prostředí, ve kterém vykonávají dobrovolníci dobrovolnickou činnost s dospělou osobou (azylové domy, integrační centra aj.). Nejčastější odpověď byla *Spíše negativní*, kterou zvolilo 42 (28 %) respondentů. Možnost *Spíše pozitivní* odpovědělo 37 (24 %) respondentů. Dále měli respondenti na výběr možnost *Nevím, nikdy jsme o tom nepřemýšlel/a*, kterou zvolilo 36 (24 %) respondentů. Kladnou možnost *Pozitivní, chodil bych tam rád/a* zvolilo 20 (13 %) respondentů a nejméně získala možnost *Negativní*, kterou zvolilo 17 (11 %) respondentů.



Graf 17 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost s dospělými

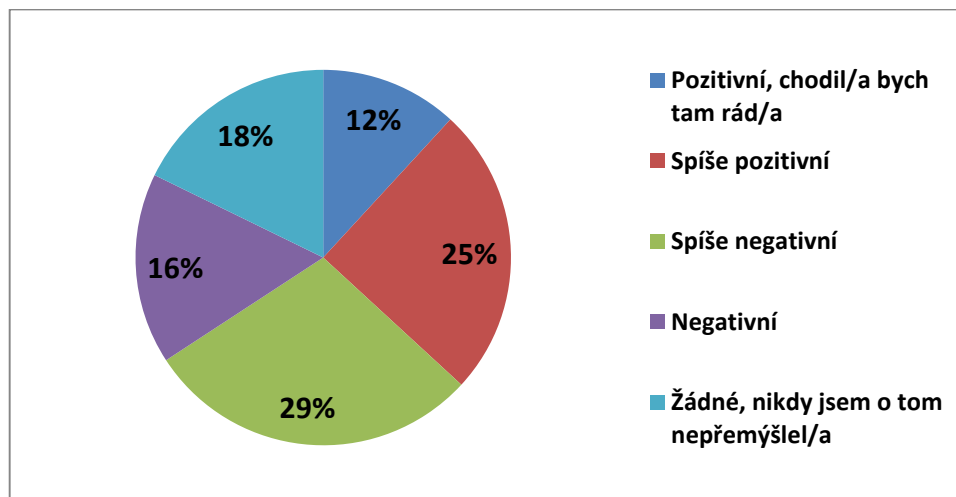
19. Položka číslo 19 zjišťuje názor respondentů na dobrovolnickou činnost u seniorů. Největší podíl respondentů získala možnost *Přínosné*, kterou zvolilo 71 (47 %) respondentů. Kladnou možnost *Velmi přínosné*, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti, zvolilo 22 (22 %) respondentů. 28 (18 %) respondentů se přiklápelo k možnosti *Nepřínosné, nemám potřebu se zajímat o tuto cílovou skupinu*. Další možnost *Nevím, nedokážu posoudit*, zvolilo 14 (9 %) respondentů a nejmenší podíl respondentů získala možnost *Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl*, a to 6 (4 %).



Graf 18 Dobrovolnictví se seniory

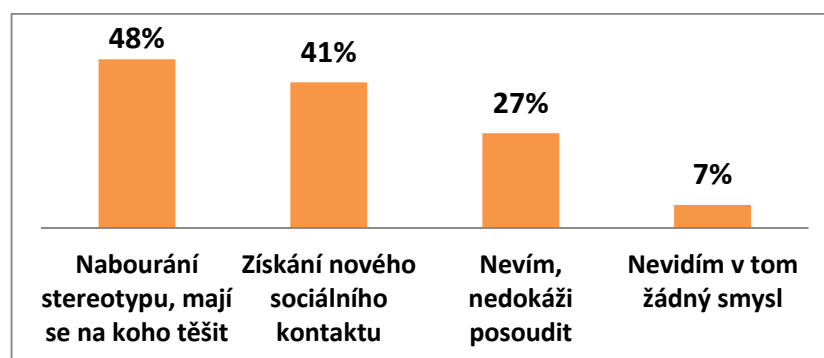
20. Položka číslo 20 zjišťovala, jaké pocity vyvolává v respondentech prostředí, ve kterém vykonávají dobrovolníci dobrovolnickou činnost se seniorem (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem aj.). Možnost *Spíše negativní* vybralo 44 (29 %) respondentů. Paradoxně druhou nejvíce zvolenou odpovědí byla možnost *Spíše pozitivní*, kterou vybralo 38 (25 %) respondentů. Neutrální možnost *Žádné, nikdy*

jsem o tom nepřemýšlel/a zvolilo 27 (18 %) respondentů. Možnost *Negativní* zvolilo 25 (16 %) respondentů a nejméně zvolenou odpovědí byla možnost *Pozitivní, chodil/a bych tam rád/a*, kterou vybralo 18 (12 %) respondentů.



Graf 19 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost se seniorem

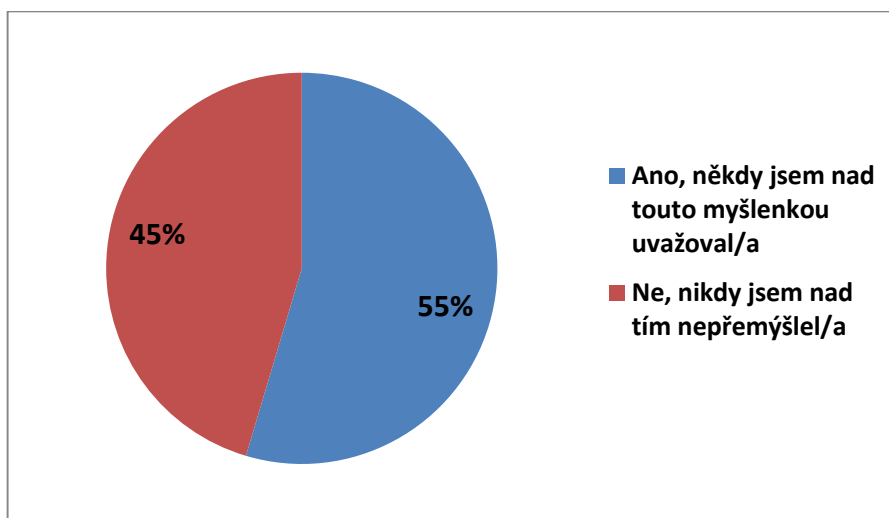
21. Záměrem položky číslo 21 bylo zjištění, v čem dle respondentů spočívá největší přínos pro osoby, pro které je dobrovolnická činnost vykonávána. Respondenti měli možnost označit více odpovědí. Necelou polovinu hlasů získala možnost *Nabourání stereotypu, mají se na koho těšit*, kterou zvolilo 73 (48 %) respondentů. Pro možnost *Získání nového sociálního kontaktu* bylo 63 (41 %) respondentů. Další možnost *Nevím, nedokážu posoudit*, vybralo 41 (27 %) respondentů. Možnost, *nevidím v tom žádný smysl*, zvolilo nejméně respondentů, a to 10 (7 %).



Graf 20 Přínos pro osoby, pro které je dobrovolnická činnost vykonávána

22. Poslední položka číslo 22 zjišťovala, zda respondenti někdy přemýšleli o možnosti věnovat se pomáhající profesi po studiu na vysoké škole. Kladnou možnost *Ano, někdy jsem nad tím přemýšlel/a*, odpovědělo více než polovina respondentů, a to 83

(55 %). Zápornou možnost *Ne, nikdy jsem nad tím nepřemýšlel/a* zvolilo 69 (45 %) respondentů.

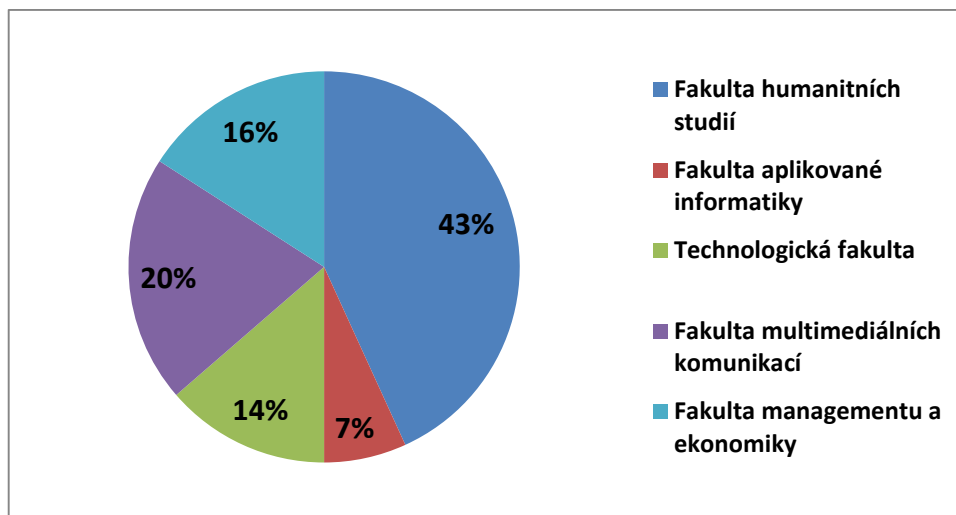


Graf 21 Přemýšleli jste někdy nad budoucím povoláním v pomáhající profesi?

6 INTERPRETACE DAT

Pokud se budeme zabývat názory vysokoškolských studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, díky dotazníkovému šetření byly zjištěny odpovědi na výzkumné cíle a otázky, které jsme si stanovili.

1. Prvním z dílčích cílů bylo zjištění motivů, které vedou studenty k prosociálnímu chování. Z položky číslo 6 jsme mohli zjistit, že 48% respondentů za jeden z hlavních motivů považují novou zkušenost s dobrovolnickou činností. Tato odpověď má souvislost i s otázkou číslo 4, ve které jsme se ptali, jestli se respondenti někdy v průběhu studia na vysoké škole věnovali dobrovolnické činnosti. Nadpoloviční většina respondentů 70% odpověděla, že se s dobrovolnickou činností na vysoké škole zatím nesetkala. Odpověď tedy vysvětluje, proč nejvíce respondentů zvolilo jako hlavní motiv novou zkušenost. Škálová položka číslo osm se zase zabývala motivací respondentů k dobrovolnické činnosti. Z výsledků vyplynulo, že nejvíce respondenty motivuje „touha“ pomoci lidem v nouzi. Naopak nejméně je motivuje náboženské vyznání.
2. Druhým dílčím cílem jsme zjišťovali, které fakulty mají největší zastoupení v dobrovolnické činnosti. Jak už jsme v předchozím dílčím cíli zmínili, dobrovolnickou činností se věnuje pouze 30% respondentů. V grafu níže se můžeme podívat, jaké zastoupení respondentů mají jednotlivé fakulty. Vzhledem k závislosti dobrovolnické činnosti k humanitním vědám není překvapující, že nejvíce dobrovolníků je z fakulty humanitních studií, a to celkově 19 (43 %) respondentů. 9 (20 %) respondentů se věnuje dobrovolnické činnosti z fakulty multimediálních komunikací. Z fakulty managementu a ekonomiky se dobrovolnické činnosti věnuje 7 (16 %) respondentů a z fakulty technologické je to 6 (14 %) respondentů. Nejméně studentů se dobrovolnictví věnuje z fakulty aplikované informatiky, a to pouze 3 (7 %) respondentů. S touto položkou souvisí i položka číslo pět, kde jsme se ptali respondentů, v jaké oblasti vykonávali dobrovolnickou činnost. Co se týká oblastí výkonu dobrovolnické činnosti, není zde žádná souvislost druhem studované fakulty. Většina respondentů odpovídajících na tuto otázku totiž bez ohledu na fakultu zvolila možnost *děti a mládež*. Nízký počet dobrovolníků může mít souvislost i se studovaným oborem a informovaností, kterou zabýváme v dalším dílčím cíli.



Graf 22 Dobrovolnická činnost dle fakult

3. Čtvrtý dílčí cíl hledá odpověď na otázku ohledně informovanosti vysokoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti. Odpověď nám udávají dotazníkové položky číslo 10, 11, 12 a 13. Položka číslo deset udává odpověď na otázku, zda si respondenti myslí, že informovanost o dobrovolnické činnosti je na vysokých školách dostatečná. Z analýzy výsledků výzkumu jsme vyhodnotili, že 36% tázaných respondentů si myslí, že informovanost je spíše nedostatečná. Těsně za odpovědí spíše ne 29% respondentů odpovědělo, že informovanost je rozhodně nedostatečná. Souvislost s touto odpovědí má i dotazníková položka číslo 12, kde jsme ptali respondentů, zda se měli možnost seznámit s problematikou dobrovolnictví během studia na vysoké škole. 43% respondentů uvedlo, že s problematikou se spíše neměli možnost seznámit. V položce číslo 11, která udává odpověď na otázku, z jakých zdrojů se respondenti dozvídají o možnostech dobrovolnické činnosti, 56% respondentů uvedlo, že nejvíce se o možnostech dozvídají z internetu a dalších sociálních sítí. Na otázku číslo 13, která zjišťuje, jak si respondenti myslí, že by se mohlo zvýšit povědomí o dobrovolnické činnosti na vysokých školách, 51% respondentů odpovědělo díky přednáškám o možnostech dobrovolnické činnosti. Těsně za ní poté následovala odpověď informovanost ze strany učitelů, kterou zvolilo 46% respondentů.
4. Dílčí cíl číslo 5 měl za úkol zjistit, která cílová skupina je v oblasti dobrovolnické činnosti nejvyhledávanější. Odpověď udávaly dotazníkové položky číslo 14,15,16,17,18 a 19. V bakalářské práci jsme se zaměřili na cílové skupiny široké-

ho věkového rozmezí, a to konkrétně na děti a mládež, dospělé a seniory. Položka číslo 14 zjišťuje, jaká cílová skupina je u studentů vysokých škol nejvyhledávanější. Nadpoloviční většina 56% respondentů odpovědělo, že nejvyhledávanější cílovou skupinou jsou děti a mládež. Na tuto položku volně navazovaly otázky číslo 15 a 16, kdy 40% odpovídajících respondentů zvolilo, že dobrovolnictví s dětmi a mládeží je přínosné a 37% respondentů uvedlo, že prostředí, ve kterém dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost s dětmi a mládeží, v nich vyvolává spíše pozitivní pocity. Stejným stylem byly pokládány otázky na cílové skupiny dospělých a seniorů. Položky 18 a 19 pojednávají o vztahu k dobrovolnictví s dospělými. 35% respondentů odpovědělo, že dobrovolnictví s dospělými je přínosné, ale 38% všech dotazovaných respondentů se domnívá, že prostředí, ve kterém dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost s dospělými, v nich vyvolává spíše negativní pocity. Poslední cílovou skupinou, na kterou jsme se zaměřili, byli senioři. S překvapením výsledky položek vyšly velmi podobně jako s cílovou skupinou dospělými. 47 % všech dotazovaných zvolilo dobrovolnictví se seniory jako přínosné, ale 29% respondentů odpovědělo, že prostředí, kde dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost se seniory, v nich vyvolává spíše negativní pocity. Z výsledků výzkumu tedy vyplývá, že dle respondentů je dobrovolnická činnost pro všechny cílové skupiny přínosná, ale kromě dětí a mládeže v nich prostředí, ve kterém se koná dobrovolnická činnost, vyvolává spíše negativní pocity.

5. Dílčí cíle nám poskytly podklady pro splnění hlavního cíle, a to zjistit názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost, kde jsme se zaměřili na motivaci k dobrovolnictví, informovanost o dobrovolnické činnosti a na cílové skupiny v oblasti dobrovolnictví. Z výsledků vyplynulo, že informovanost o možnostech dobrovolnické činnosti je na vysokých školách dle respondentů velmi malá a většina studentů během studia na vysoké škole zatím neměla příležitost se v dobrovolnictví angažovat. V případě cílových skupin z výsledků vyplynulo, že dobrovolnictví jsou se všemi cílovými skupinami přínosné, ale prostředí, kde se vykonává dobrovolnictví s dospělými a seniory působí na respondenty spíše negativně. Většina respondentů se tedy přiklání k dobrovolnické činnosti s dětmi a mládeží. Poslední otázkou dotazníkového šetření jsme se zaměřili na otázku, zda respondenti někdy přemýšleli o budoucím povolání v pomáhajících profesích. Překvapivým zjištěním bylo, že i

přestože většina respondentů zatím neměla možnost se dobrovolnické činnosti věnovat, 55 % respondentů uvedlo, že nad myšlenkou se v budoucnu věnovat pomáhající profesi už někdy přemýšlelo.

7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Možnosti, jak se angažovat v dobrovolnické činnosti v různých typech zařízení s různými cílovými skupinami je velké množství. Jak vyšlo z dotazníkového šetření, problémem se stává nedostatek informovanosti ohledně právě těchto možností. Jak už bylo řečeno, v bakalářské práci jsme se zaměřovali konkrétně na vysokoškolské studenty. Pokud ale chceme situaci ohledně informovanosti a motivaci k dobrovolnictví ovlivnit, je nutné dokázat zaujmout nejen vysokoškolské studenty, ale i širokou veřejnost. Jednou z možností, jak rozšířit povědomí o dobrovolnictví je například prostřednictvím studentů humanitních oborů, kteří mají k této problematice z ostatních oborů nejbližší. V praktické části vyšla fakta, že 70% respondentů se během studia ještě neseťkala s dobrovolnickou činností.

V první řadě je tedy potřeba vzbudit ve studentech větší zájem a motivovat je. Jednou z možností řešení by mohlo být například zvýšení informovanosti pomocí přednášek, o možnostech dobrovolnické činnosti přímo na vysoké škole a na jednotlivých fakultách, nebo zvýšit povědomí prostřednictvím webových stránek vysoké školy, kde se studenti mohou dozvědět o možnostech a nabídkách dobrovolnictví. 36% respondentů v dotazníkovém šetření uvedlo, že informovanost na vysoké škole je spíše nedostatečná, a většina respondentů se o dobrovolnické činnosti dozvídá z internetu a sociálních sítí. Přednášky by rovněž mohly přinést větší povědomí o všech cílových skupinách, a vzbudily by tak zájem o dobrovolnickou činnost pro všechny věkové kategorie. Pokud studenti nebudou informováni, nemůžeme čekat, že si budou vybírat cílové skupiny, které nejsou i díky stereotypům tak oblíbené. Většina studentů v dotazníkovém šetření zmiňovali, že dobrovolnictví je sice přínosné pro všechny cílové skupiny, ale pozitivní pocity z prostředí vnímají pouze s dětmi a mládeží. S dospělými a seniory nikoliv. Řešením by rovněž mohly být návštěvy dobrovolníků přímo z dobrovolnických organizací a center na jednotlivých fakultách vysoké školy.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se věnovala tématu dobrovolnictví se zaměřením na vysokoškolské studenty Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Cílem práce bylo tedy zmapovat názory a pohledy vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost.

V teoretické části jsme se zabývali vymezením pojmu dobrovolnictví, poté jsme se věnovali oblastem a druhům dobrovolnictví, dále legislativou spojenou s dobrovolnickou činností. Rovněž jsme si charakterizovali cílové skupiny a k nim přiřadili možnosti dobrovolnické činnosti v zařízení sociálních služeb. Následně jsme se zabývali historií dobrovolnické činnosti jak v České republice, tak i za hranicemi, a to konkrétně ve Velké Británii a Spojených státech amerických. V závěru jsme rovněž uvedli možnosti dobrovolnictví pro vysokoškolské studenty a organizace, které tyto možnosti umožňují.

Následně jsme přešli k praktické části bakalářské práce. V praktické části jsme se zabývali kvantitativním výzkumem, který byl realizován za pomoci dotazníkového šetření. Dotazník byl realizován na internetovém portále a následně zasílán respondentům přímým odkazem. Data z dotazníkového šetření jsme analyzovali pomocí deskriptivní statistiky a následně získané data interpretovali.

Závěrečná část bakalářské práce se zabývala vymezením smyslu práce, doporučením a jejím přínosem pro praxi. Doporučení se především zaměřilo zvýšení informovanosti na vysokých školách a rovněž na jednotlivých fakultách. Doporučili jsme více přednášek jak od dobrovolníků přímo z oboru, nebo od studentů humanitních oborů, kteří mají k problematice dobrovolnictví blízko. Přednášky rovněž souvisí s větší motivací studentů k dobrovolnictví se všemi cílovými skupinami všech věkových kategorií.

Přínosem bakalářské práce je tedy vytvoření přehledu o problematice dobrovolnictví a oblastmi, které s tématem souvisí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] FRIČ, Pavol a kol., 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. Praha: AGNES a NROS. ISBN 80-902633-7-2.
- [2] DEKKER, Paul a Loek HALMAN, 2003. *The Values of Volunteering: CrossCultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic. ISBN 0-306-47737-8.
- [3] MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ, 2013. *Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 978-80-7464-462-7.
- [4] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2002. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-514-8.
- [5] KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [6] FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorci a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010, 263 s. ISBN 978-80-903696-8-9.
- [7] JANÍČKOVÁ, Renata a Vladimíra ZMEŠKALOVÁ, 2011. *Metodika práce s dobrovolníky*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče o.s. ISBN 978-80-87455-07-4.
- [8] ČESKO, 2002. Zákon č. 198/2002 Sb., 24. května 2002. In: Sběrka zákonů České republiky [Online]. Částka 82, s. 4835-4839 [cit. 2015-4-12]. Dostupné po zadání čísla předpisu z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- [9] MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016, 271 s. ISBN 978-80-262-1154-9.
- [10] MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008, 380 s. ISBN 978-80-7367-502-8.
- [11] ADRA, 2005. *Příručka pro dobrovolníky*. Praha: ADRA. ISBN 80-239-5071-1.
- [12] SOMROVÁ Lucie a KLÉGROVÁ Alžběta, 2006. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí o.p.s. ISBN 80-86991-68-7
- [13] PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012, 203 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3470-5.
- [14] NOVOTNÝ, M.; STARÁ I. et al. 2002. *Dobrovolníci v nemocnicích*. Praha: Hestia. ISBN 80-238-8697-5.
- [15] PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004, 472 s. ISBN 8020010866.

- [16] MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003, 287 s. ISBN 80-7178-549-0.
- [17] MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011, 194 s. ISBN 978-80-262-0041-3.
- [18] CHRÁSKA, Miroslav. 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [19] ČESKO. Zákon č. 198/2002 Sb. Ze dne 1. ledna 2003 o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. In: Sbírká zákonů České republiky. 2002, částka 82, s. 4835-4839. ISSN 1211-1244.
- [20] ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb. Ze dne 1. Ledna 2007 o sociálních službách. In: Sbírká zákonů České republiky. 2006, částka 37, s. 1257-1289. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://www.mpsv.cz/cs/7334>

SEZNAM ONLINE ZDROJŮ:

- [1] ADRA. Dobrovolnictví. Adra.cz [online]. ©2014 [cit. 2017-4-7]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/dobrovolnictvi>
- [2] DOBROVOLNÍK. Nabídky dobrovolnictví. Dobrovolnik.cz [online]. ©2013 [cit. 2017-4-7]. Dostupné z: <https://www.dobrovolnik.cz/jak-najit-dobrovolniky>
- [3] KNTB. Dobrovolnická činnost – ADRA. Kntb.cz [online]. ©2012 [cit. 2017-5-7]. Dostupné z: <http://www.kntb.cz/adra-dobrovolnici>
- [4] APHPP. Dobrovolníci v hospicové a paliativní péči. Asociacehospicu.cz [online]. ©2010 [cit. 2017-4-7]. Dostupné z: <http://asociacehospicu.cz/dobrovolnici-v-hospicove-a-paliativni-peci/>
- [5] CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA. Sociální a zdravotní služby. Charita.cz [online]. ©2017 [cit. 2017-4-7]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/jak-pomahame/socialni-a-zdravotni-sluzby/>
- [6] ARMÁDA SPÁSY. Dobrovolnictví. Armadaspasy.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-3-7]. Dostupné z: <http://armadaspasy.cz/pomahejte-nam/dobrovolnictvi/>
- [7] HESTIA. Naše dobrovolnické programy. Hest.cz [online] [cit. 2017-3-7]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cs-CZ/>
- [8] CENTRUM INTEGRACE DĚTÍ A MLÁDEŽE. Dobrovolníci. Cidpraha8.cz [online]. ©2017 [cit. 2017-3-7]. Dostupné z: <http://cidpraha8.cz/nabidka/dobrovolnici/>
- [9] AIESEC. Global volunteer – dobrovolnické stáže. Aiesec.cz [online]. ©2017 [cit. 2017-3-9]. Dostupné z: <https://aiesec.cz/studenti/>

- [10] CENTRUM NAROVINU. Projekty. Centrumnarovinu.cz [online]. [cit. 2017-3-7]. Dostupné z: <http://www.centrumnarovinu.cz/content/seminare-dobrovolnici-pro-rozvojovou-spolupraci-v-africe>
- [11] CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM. Jak se zapojit. Celeceskooctedetem.cz [online]. ©2014 [cit. 2017-3-7]. Dostupné z: <http://celeceskooctedetem.cz/jak-se-zapojit>
- [12] NCVO. Volunteering. Ncvo.org.uk [online]. ©2017 [cit. 2017-3-10]. Dostupné z: <https://www.ncvo.org.uk/ncvo-volunteering>
- [13] YOUTH ACTION. For young people. Youthaction.org.au [online]. ©2016 [cit. 2017-3-10]. Dostupné z: http://www.youthaction.org.au/for_young_people
- [14] NATIONAL AND COMUNITY SERVICE. Programs. Nationalservice. Gov [online]. ©2017 [cit. 2017-3-10]. Dostupné z: <https://www.nationalservice.gov>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

| | |
|--------|--|
| CID | Centrum integrace dětí a mládeže |
| KNTB | Krajská nemocnice Tomáše Bati |
| ADRA | Adventist Developmental and relief |
| ICNPO | The international Classification of Non – profit organization |
| AIESEC | Association internationale des étudiants en sciences économiques et commerciales |

SEZNAM TABULEK

| | |
|---|----|
| Tabulka 1 Motivace k dobrovolnické činnosti | 42 |
|---|----|

SEZNAM GRAFŮ

| | |
|--|----|
| Graf 1 Pohlaví respondentů | 37 |
| Graf 2 Jste studentem..... | 38 |
| Graf 3 Ročník studia | 38 |
| Graf 4 Zájem o dobrovolnickou činnost v průběhu studia na vysoké škole..... | 39 |
| Graf 5 V jaké oblasti jste vykonával/a dobrovolnickou činnost? | 40 |
| Graf 6 Jaké by byly hlavní motivy, kdybyste se rozhodl/a stát se dobrovolníkem | 41 |
| Graf 7 Jak bych považoval práci dobrovolníka | 41 |
| Graf 8 Jaké překážky vidí studenti k tomu, aby se mohli stát dobrovolníky? | 43 |
| Graf 9 Je informovanost o dobrovolnické činnosti na vysokých školách dostatečná? | 43 |
| Graf 10 Z jakých zdrojů se dozvídáte o možnostech dobrovolnické činnosti? | 44 |
| Graf 11 Měli jste možnost seznámit se s problematikou dobrovolnictví během studia na vysoké škole?..... | 44 |
| Graf 12 Možnosti zvýšení povědomí o dobrovolnické činnosti | 45 |
| Graf 13 Nejvyhledávanější cílová skupina studentů vysokých škol..... | 45 |
| Graf 14 Dobrovolnictví u dětí a mládeže..... | 46 |
| Graf 15 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost s dětmi a mládeží | 46 |
| Graf 16 Dobrovolnictví s dospělými | 47 |
| Graf 17 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost s dospělými | 48 |
| Graf 18 Dobrovolnictví se seniory..... | 48 |
| Graf 19 Pocity z prostředí, kde se vykonává dobrovolnická činnost se seniorem..... | 49 |
| Graf 20 Přínos pro osoby, pro které je dobrovolnická činnost vykonávána..... | 49 |
| Graf 21 Přemýšleli jste někdy nad budoucím povoláním v pomáhající profesi? | 50 |
| Graf 22 Dobrovolnická činnost dle fakult | 52 |

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I. Předkládaný dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost

Názor vysokoškolských studentů na dobrovolnickou činnost

Vážení studenti a kolegové,

Jmenuji se Lucie Kaňovská a jsem studentkou oboru Sociální pedagogika Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Vzhledem k tomu, že jsem ve 3. ročníku bakalářského studia, ráda bych Vás právě touto cestou požádala o vyplnění dotazníku ke kvalifikační práci, která se týká dobrovolnictví. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou použity pouze pro zpracování bakalářské práce.

Moc děkuji za Vaši pomoc a čas.

1. Jste:

- Žena
- Muž

2. Jste studentem:

- Fakulty humanitních studií
- Fakulty aplikované informatiky
- Fakulty technologické
- Fakulty multimediálních komunikací
- Fakulty managementu a ekonomiky

3. Ročník:

- 1. ročník Bc. studia
- 2. ročník Bc. studia
- 3. ročník Bc. studia
- 1. ročník Nmgr. studia
- 2. ročník Nmgr. studia
- Magisterské studium

4. Věnoval/a jste se někdy v průběhu studia na vysoké škole dobrovolnické činnosti?

- Ano
- Ne (jestli ne, přejděte na otázku č. 6)

5. V jaké oblasti jste vykonával/a dobrovolnickou činnost? Možnost označit i více odpovědí.

- Osoby s mentálním postižením
- Osoby s fyzickým postižením
- Osoby závislé na návykových látkách
- Osoby bez přístřeší
- Nezaměstnaní
- Humanitární aktivity
- Kultura
- Děti a mládež
- Senioři
- Jiné

6. Co by bylo Vaším hlavním motivem, kdybyste se rozhodl/a stát se dobrovolníkem? Možnost označit i více odpovědí.

- Pocit uspokojení z toho, že jsem užitečný/á
- Nová zkušenost
- Způsob, jak užitečně využít volný čas
- Potvrzení o praxi
- Nalezení nových kontaktů, přátelství
- Únik od vlastních problémů
- Potřeba pomoci někomu, kdo to potřebuje

7. S kterým výrokem se nejvíce ztotožňujete? Práci dobrovolníka bych považoval za:

- Zábavnou
- Pro mě do budoucna velmi přínosnou
- Pro mě do budoucna nepřínosnou
- Přínosnou především pro společnost
- Nezajímavou
- Zodpovědnou
- Jiné

8. Ohodnoťte následující výroky na škále 1 až 7, kde 1 = vůbec nesouhlasí a 7 = zcela souhlasí podle toho, do jaké míry jsou pro Vás pravdivé informace z hlediska motivace k dobrovolnické činnosti.

1 2 3 4 5 6 7

Díky dobrovolnické činnosti si můžu odpočinout od shonu běžného života. ○○○○○○○○ Prává strana 2

Díky dobrovolnické činnosti se cítím více důležitý. ○○○○○○○○ Prává strana 3

Můžu se věnovat plnohodnotné činnosti ve svém volném čase. ○○○○○○○○ Prává strana

I přesto, že se zrovna necítím dobře, mi dobrovolnictví může pomoci zapomenout na ostatní starosti. ○○○○○○○○ Prává strana

Díky dobrovolnictví můžu získat kontakty, které mně mohou v budoucnu pomoci. ○○○○○○○○ Prává strana

Soucítím s lidmi v nouzi. ○○○○○○○○ Prává strana

K dobrovolnické činnosti mě vede náboženské vyznání. ○○○○○○○○ Prává strana

Zkušenost s dobrovolnictvím bude dobře vypadat v životopise. ○○○○○○○○ Prává strana

Dobrovolnictví může být způsob, jak si najít nové přátele. ○○○○○○○○ Prává strana

Dobrovolnická činnost mě může naučit, jak jednat s různými typy lidí a různými cílovými skupinami. ○○○○○○○○ Prává strana

Dobrovolnictví mi může pomoci se dostat na dobrou pracovní pozici. ○○○○○○○○ Prává strana

9. V čem v dnešní době vidíte překážku k tomu, aby se studenti mohli stát dobrovolníky? Možnost označit i více odpovědí.

- Náročné studium
- Kromě studia mám ještě práci
- Nikdo mi o možnostech dobrovolnické činnosti neřekl
- Jsem příliš zaneprázdněn
- Mám pocit, že o to nikdo nestojí
- Nemám zájem

10. Myslíte si, že informovanost o dobrovolnické činnosti je na vysokých školách dostatečná?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Rozhodně ne
- Spíše ne

11. Z jakých zdrojů se dozvídáte o možnostech dobrovolnické činnosti? Možnost označit i více odpovědí.

- Prezentace na vysoké škole
- Kamarádi
- Internet, sociální sítě
- Tisk
- Jiný zdroj

12. Měli jste možnost seznámit se s problematikou dobrovolnictví během studia na vysoké škole?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

13. Jak si myslíte, že by se mohlo zvýšit povědomí o dobrovolnické činnosti na vysokých školách?
Možnost označit i více odpovědí.

- Webové stránky univerzity
- Přednášky o možnostech dobrovolnické činnosti
- Informovanost ze strany učitelů
- Studentské spolky, noviny
- Jiné

14. Domnívám se, že u studentů vysokých škol je pro dobrovolnickou činnost nejvyhledávanější cílovou skupinou:

- Děti a mládež
- Dospělí
- Senioři

15. Dobrovolnictví u dětí a mládeže je dle mého názoru:

- Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl
- Nepřínosné, nemám potřebu zajímat se o tuto cílovou skupinu
- Přínosné
- Velmi přínosné, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti
- Nevím, nedokážu posoudit

16. Prostředí, ve kterém dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost s dětmi a mládeží (nemocnice, dětské domovy aj.) ve mně vyvolává pocity:

- Pozitivní, chodil/a bych tam rád/a
- Spíše pozitivní
- Spíše negativní
- Negativní
- Žádné, nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a

17. Dobrovolnictví u dospělých osob je dle mého názoru:

- Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl
- Nepřínosné, nemám potřebu se zajímat o tuto cílovou skupinu
- Přínosné
- Velmi přínosné, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti
- Nevím, nedokážu posoudit

18. Prostředí, ve kterém vykonávají dobrovolníci dobrovolnickou činnost s dospělou osobou (azylové domy, integrační centra aj.) ve mně vyvolává pocity:

- Pozitivní, chodil bych tam rád/a
- Spíše pozitivní
- Spíše negativní
- Negativní
- Žádné, nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a

19. Dobrovolnictví u seniorů je dle mého názoru:

- Zcela nepřínosné, nevidím v tom žádný smysl
- Nepřínosné, nemám potřebu zajímat se o tuto cílovou skupinu
- Přínosné
- Velmi přínosné, motivovalo by mě to do další dobrovolnické činnosti
- Nevím, nedokážu posoudit

20. Prostředí, ve kterém vykonávají dobrovolníci dobrovolnickou činnost se seniorem (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem aj.) ve mně vyvolává pocity:

- Pozitivní, chodil/a bych tam rád/a
- Spíše pozitivní
- Spíše negativní
- Negativní
- Žádné, nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a

21. V čem dle Vašeho názoru spočívá největší přínos pro osoby, pro které je dobrovolnická činnost vykonávána? Možnost označit i více odpovědí.

- Získání nového sociálního kontaktu
- Nabourání stereotypu, mají se na koho těšit
- Nevím, nedokážu posoudit
- Nevidím v tom žádný smysl

22. Přemýšleli jste někdy, že byste se po studiu vysoké školy věnovali pomáhající profesi?

- Ano, někdy jsem nad touto myšlenkou uvažoval/a
- Ne, nikdy jsem nad tím nepřemýšlel